

Een nieuwe tuinbouwtypologie voor Vlaanderen

**Departement Landbouw en Visserij
afdeling Monitoring en Studie**

**Sanne Bouters
Ester Van Broekhoven**

**Instituut voor Landbouw- en
Visserijonderzoek (ILVO)
Eenheid Landbouw en Maatschappij**

Nicole Taragola

Vlaamse overheid

Een nieuwe tuinbouwtypologie voor Vlaanderen

Sanne Bouters (AMS)
Nicole Taragola (ILVO)
Ester Van Broekhoven (AMS)

Augustus 2010

Rapport, 75 blz.

Depotnummer: D/2010/3241/329

Departement Landbouw en Visserij
afdeling Monitoring en Studie
Ellipsgebouw (6de verdieping)
Koning Albert II - laan 35, bus 40
1030 Brussel
Tel. 02 552 78 20 - Fax 02 552 78 21
✉ e-mail: ams@vlaanderen.be

Vermenigvuldiging en/of overname van gegevens zijn toegestaan mits de bron expliciet vermeld wordt:

Bouters, S., Taragola, N. & Van Broekhoven, E. (2010) *Een nieuwe tuinbouwtypologie voor Vlaanderen*, Beleidsdomein Landbouw en Visserij, Afdeling Monitoring en Studie, Brussel.

Graag vernemen we het als u naar dit rapport verwijst in een publicatie. Als u een exemplaar ervan opstuurt, nemen we het op in onze bibliotheek.

Wij doen ons best om alle informatie, webpagina's en downloadbare documenten voor iedereen maximaal toegankelijk te maken. Indien u echter toch problemen ondervindt om bepaalde gegevens te raadplegen, willen wij u graag hierbij helpen. U kunt steeds contact met ons opnemen.

Wilt u op de hoogte gehouden worden van onze nieuwste publicaties, schrijf u dan in op de AMS-nieuwsflash via de onderstaande link:

<http://www.vlaanderen.be/landbouw/studies/nieuwsflash>

Een nieuwe tuinbouwtypologie voor
Vlaanderen

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Voorgaande tuinbouwtypologieën	6
2.1	Typologie volgens het Landbouw Economisch Instituut (LEI).....	6
2.2	Typologie volgens de Europese Gemeenschap (EG).....	7
2.3	Nieuwe typologie volgens het LEI (Van Lierde D., 1986a)	10
2.4	Typologie volgens het Centrum voor Landbouweconomie (CLE).....	13
2.4.1	Gegevens van vijf boekjaren BSS.....	13
2.4.2	Introductie van de standaardgrootte-eenheid (SGE)	13
2.4.3	Introductie van de Europese grootte-eenheid (EGE)	15
2.5	Methode voor het bepalen van de CLE-tuinbouwtypologie in Vlaanderen.....	16
3	De nieuwe Europese tuinbouwtypologie (EC, 2009).....	23
3.1	Voornaamste verschillen met de vorige typologie.....	23
3.2	Standaardopbrengst (SO)	23
3.2.1	Definiëring	23
3.2.2	Berekeningswijze	28
3.3	Bedrijfstypes.....	29
3.4	Economische bedrijfsomvang	33
4	De nieuwe tuinbouwtypologie voor Vlaanderen.....	34
4.1	Aanleiding	34
4.2	Arealen en totale SO	34
4.3	Gebruik van geaggregeerde SO of gespecialiseerde SO?	42
4.4	Witloof	44
4.4.1	Probleemstelling.....	44
4.4.2	Mogelijke oplossingen	44
4.4.3	Resultaat.....	47
4.5	Resultaat en aanpassingen van de nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie.....	54
4.6	Overzicht van bedrijvenverdeling volgens de nieuwe en oude tuinbouwtypologieën.	60
	LITERATUURBRONNEN	64
	LIJSTEN.....	65
	LIJST MET TABELLEN.....	65
	LIJST MET FIGUREN	65
	LIJST MET AFKORTINGEN	66
	BIJLAGEN.....	67
I.	Productierichtingen oude Europese tuinbouwtypologie (1985) op basis van BSS	67
II.	Productierichtingen Vlaamse tuinbouwtypologie op basis van BSS	68
III.	Samenvattende tabel met codegegevens voor de nieuwe typologie op basis van SO..	69
IV.	Productierichtingen nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie op basis van SO.....	74

1 Inleiding

Binnen de Europese Unie is er een grote diversiteit aan land- en tuinbouwbedrijven. Om de structurele kenmerken en de economische resultaten van deze ondernemingen te analyseren heeft de Europese Commissie een classificatie ontwikkeld waarmee bedrijven in bedrijfstypes worden onderverdeeld.

Sinds 1985 was deze typologie voor land- en tuinbouwbedrijven gebaseerd op de bruto standaardsaldi (BSS). Het bruto saldo van een land- of tuinbouwgewas of dier is de totale opbrengst inclusief subsidies verminderd met specifieke kosten. Ondertussen is het algemene landbouwbeleid drastisch gewijzigd en werd het grootste deel van de directe betalingen ontkoppeld. De directe betalingen werden in 2005 vervangen door toeslagrechten. Een toeslagrecht kan niet worden toegewezen aan een specifiek landbouwproduct. Door de invoering van toeslagrechten kunnen er geen subsidies meer worden in rekening gebracht bij de bepaling van het BSS van een bepaald product, met als gevolg dat sommige BSS negatief zullen worden. Een negatieve waarde kan niet gebruikt worden als classificatiecriterium. Daarom werd een nieuwe typologie ontwikkeld op basis van de standaardopbrengst (SO). De standaardopbrengst van een land- of tuinbouwgewas of dier is de totale opbrengst exclusief subsidies.

Dat de tuinbouwsector een belangrijke plaats inneemt in de Vlaamse land- en tuinbouw is onder meer terug te vinden in de publicatie van Bernaerts E. *et al.* (2009). Daarin is te zien dat de tuinbouw 1.3 miljard euro vertegenwoordigt, wat neerkomt op 30% van de eindproductiewaarde in de Vlaamse land- en tuinbouw. Om te rapporteren over deze sector is het dan ook noodzakelijk om over een goede tuinbouwtypologie te beschikken. Aangezien het aantal groepen in de door de Europese Commissie opgestelde typologie beperkt is, wordt gebruik gemaakt van een meer gedetailleerde Vlaamse tuinbouwtypologie. Door de omschakeling van BSS naar SO dient deze Vlaamse tuinbouwtypologie te worden aangepast.

Hoofdstuk 2 handelt over het ontstaan en de opbouw van de verschillende tuinbouwtypologieën zowel in Vlaanderen als in Europa. Daarop volgt een hoofdstuk over de nieuwe Europese tuinbouwtypologie. Tot slot wordt uitgelegd hoe de nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie tot stand kwam.

2 Voorgaande tuinbouwtypologieën

2.1 Typologie volgens het Landbouw Economisch Instituut (LEI)

De eerste echte tuinbouwtypologie voor België werd opgesteld door het Landbouw Economisch Instituut (LEI) in 1978. Toen werden de bedrijven van het LEI-boekhoudnet onderverdeeld op basis van hun teeltplan in 13 verschillende bedrijfstypes zoals voorgesteld in Tabel 1.

Tabel 1 Tuinbouwtypologie volgens het L.E.I.

Bedrijfstype	LEI-code	
1) Champignonbedrijven	100	
2) Bedrijven met uitsluitend groenten onder glas	200	
a. Oppervlakte < 7000 m ²		210
b. Oppervlakte > 7000 m ² en < 10000 m ²		220
c. Oppervlakte > 10000 m ²		230
3) Bedrijven met groenten onder glas en in open grond (glasoppervlakte > oppervlakte open grond)	300	
4) Bedrijven met groenten onder glas en in open grond (glasoppervlakte < oppervlakte open grond)	400	
5) Aardbeibedrijven	500	
6) Fruitbedrijven	600	
a. Oppervlakte < 5 ha		610
b. Oppervlakte > 5 ha en < 10 ha		620
c. Oppervlakte > 10 ha		630
7) Gemengde bedrijven	700	
a. Met witloofteelt		710
b. Zonder witloofteelt		720
8) Potplantenbedrijven	800	
9) Azaleabedrijven	910	
10) Begoniabedrijven	920	
11) Perkplantenbedrijven	930	
12) Snijbloemenbedrijven	1000	
a. Specialisatie in rozen		1010
b. Specialisatie in anjers		1020
c. Diverse snijbloemen		1030
13) Boomkwekerijen	1100	

Een nadeel was dat de classificatie van de bedrijven ‘op zicht’ gebeurde, waarbij het soms moeilijk was om bedrijven waar meerdere specialisaties voorkwamen in één van de groepen onder te brengen. Het was ook niet mogelijk om de samenstelling van de populatie te kennen

aan de hand van de 15 mei-tellingen en na te gaan of de steekproef wel representatief was (Van Lierde D., 1986a).

2.2 Typologie volgens de Europese Gemeenschap (EG)

In 1984 publiceerde de Europese Gemeenschap een document waarin een nieuwe typologie werd voorgesteld op basis van het bruto standaardsaldo (BSS). Dit classificatieschema bepaalde tot welke economische grootteklasse en tot welk type een bedrijf behoorde. In Bijlage I zijn de bedrijfstypes opgelijst. Het BSS werd toegelicht in het document 'Beschikking van de Commissie van 29 februari 1984 tot wijziging van Beschikking 74/463/EEG houdende invoering van een communautaire typologie van de landbouwbedrijven'.

Om het bruto standaardsaldo te kunnen berekenen zijn de bruto saldi nodig. Beide termen worden hieronder gedefinieerd (Van Lierde D. & Taragola N., 1999).

- Het **bruto saldo** is de totaalopbrengst van een teelt of groep teelten verminderd met een aantal specifieke kosten zoals zaaizaad en plantgoed, aangekochte meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, verwarming, specifieke afzetkosten, specifieke verzekeringskosten en andere specifieke kosten.
- Het **bruto standaardsaldo** (BSS) is de waarde van het bruto saldo die overeenstemt met de gemiddelde situatie van de betreffende teelt in een bepaalde regio.

Het gemiddelde bruto saldo werd dus voor de belangrijkste teelten berekend op basis van de gemiddelde opbrengsten en kosten van een teelt per oppervlakte. Deze bruto saldi werden berekend voor drie opeenvolgende teeltjaren om de invloed van grote jaarlijkse variaties in opbrengsten en kosten te beperken. Het gemiddelde van deze bruto saldi voor de drie opeenvolgende teeltjaren werd dan het bruto standaard saldo genoemd.

- Het **totale bruto standaardsaldo** of de dimensie van een bedrijf wordt bekomen door de oppervlaktes van de verschillende teelten op een bedrijf te vermenigvuldigen met de bruto standaardsaldi van die teelten.
- Door het bruto standaardsaldo van de verschillende teelten te vergelijken met het totale bruto standaardsaldo van het bedrijf bepaalt men de **typologie** van een bedrijf.

In Tabel 2 wordt een voorstelling gegeven van de verschillende bedrijfstypes volgens de EG-tuinbouwtypologie op basis van BSS. In de EG-typologie wordt er onderscheid gemaakt tussen tuinbouwteelten en blijvende teelten. De tuinbouwteelten omvatten de teelt van tuinbouwgroenten (inclusief aardbeien), bloemen en sierplanten en diverse teelten, waaronder de paddenstoelenteelt. De blijvende teelten omvatten de fruitteelt (exclusief aardbeien), de boomkwekerijteelt, de meerjarige culturen onder glas en de overige meerjarige culturen.

De EG-typologie heeft als voordeel dat ondubbelzinnig kan worden bepaald tot welk bedrijfstype een bedrijf behoort. Door toepassing van de EG-typologie kan aan de hand van de 15 mei-tellingen worden bepaald hoe de populatie is samengesteld en hoe de verdeling is van de bedrijven volgens de grootteklassen. Dit biedt de mogelijkheid om de representativiteit van de steekproef te toetsen en indien nodig de resultaten op een bevredigende wijze te wegen (Van Lierde D., 1986b).

Tabel 2 Bedrijfstypes volgens de EG-tuinbouwtypologie

Code	Algemene PR	Code	Hoofd PR	Code	Bijzondere PR	Code	Onderverdeling van bijzondere PR				
2	Gespecialiseerde tuinbouwbedrijven	20	Gespecialiseerde tuinbouwbedrijven	201	Gespecialiseerde bedrijven tuinbouwgroenten	2011	<i>In open grond</i>				
						2012	<i>Onder glas</i>				
						2013	<i>In open grond en onder glas gecombineerd</i>				
						202	Gespecialiseerde bedrijven bloemen en sierplanten	2021	<i>In open grond</i>		
								2022	<i>Onder glas</i>		
								2023	<i>In open grond en onder glas gecombineerd</i>		
				203	Tuinbouwbedrijven met diverse teelten	2031	<i>In open grond</i>				
						2032	<i>Onder glas</i>				
						2033	<i>Gespecialiseerde champignonbedrijven</i>				
						2034	<i>Diverse combinaties van tuinbouwteelten</i>				
				3	Gespecialiseerde tuinbouwbedrijven met blijvende teelten	31	Gespecialiseerde bedrijven wijnbouw en druiventeelt	3110	Wijnbouwbedrijven: kwaliteitswijn		
								3120	Wijnbouwbedrijven: andere dan kwaliteitswijn		
3130	Wijnbouwbedrijven: kwaliteitswijn en andere gecombineerd										
314	Bedrijven met druiventeelt voor diverse bestemmingen	3141	<i>Tafeldruiven</i>								
		3142	<i>Rozijnen</i>								
		3143	<i>Combinatie</i>								
32	Gespecialiseerde fruit- en citrusbedrijven	321	Gespecialiseerde fruitteeltbedrijven (andere dan citrusfruit)					3211	<i>Gespecialiseerde vers fruitbedrijven (andere dan citrusfruit)</i>		
						3212	<i>Gespecialiseerde notenteeltbedrijven</i>				
						3213	<i>Combinatie</i>				

				3220	Gespecialiseerde citrusbedrijven		
				3230	Bedrijven met gecombineerde fruit- en citrusteelt		
		33	Gespecialiseerde olijventeeltbedrijven	3300	Gespecialiseerde olijventeeltbedrijven		
		34	Bedrijven met diverse combinaties van blijvende teelten	3400	Bedrijven met diverse combinaties van blijvende teelten		
6	Bedrijven met combinaties van gewassen	60	Bedrijven met combinaties van gewassen	6010	Bedrijven met combinaties van tuinbouw met blijvende teelten		
				6020	Akker- en tuinbouwbedrijven		
				6030	Akker- en wijnbouwbedrijven		
				6040	Akkerbouw en blijvende teeltbedrijven		
				6050	Bedrijven met combinaties van gewassen (accent op akkerbouw)		
				606	Bedrijven met combinaties van gewassen (accent op tuinbouw of blijvende gewassen)	6061	<i>Bedrijven met combinaties van gewassen (accent op tuinbouw)</i>
		6062	<i>Bedrijven met combinaties van gewassen (accent op blijvende gewassen)</i>				

2.3 Nieuwe typologie volgens het LEI (Van Lierde D., 1986a)

Niettegenstaande de voordelen van de EG-typologie konden ook een aantal nadelen worden vastgesteld. De EG-typologie maakte een duidelijk onderscheid tussen groentebedrijven, bloemenbedrijven en bedrijven met blijvende teelten. Voor de eerste twee groepen werden de bedrijven verder onderverdeeld op basis van het aandeel van de glasteelten en van de teelten in open grond tot het totale bruto standaardsaldo van een bedrijf.

Indien men echter bepaalde deelsectoren beter wilde bestuderen op nationaal vlak, zoals de azaleabedrijven, de begoniabedrijven, de potplantenbedrijven, ... was een andere indeling van de bedrijven vereist. Bijvoorbeeld in de EG-klasse 2022 (gespecialiseerde bedrijven bloemen en sierplanten onder glas) vond men zowel potplantenbedrijven, snijbloemenbedrijven en perkplantenbedrijven. Anderzijds was het zo dat bedrijven met dezelfde specialisatie verdeeld werden over meerdere EG-klassen. Zo vond men de azaleabedrijven zowel in de klassen 2021, 2022 als 2023 terug.

Om op basis van de EG-typologie een goede representatieve steekproef samen te stellen was het nodig om ook binnen de bedrijfstypes zelf een voldoende representatieve keuze te maken. Zo dienden er bvb. voor het bedrijfstype 2022 (gespecialiseerde bedrijven bloemen en sierplanten onder glas) een gepast aantal potplanten-, azalea-, perkplanten- en snijbloemenbedrijven geselecteerd te worden.

De indeling op basis van de EG-typologie in Tabel 2 werd in 1986 aangepast naar de Vlaamse bedrijfstypes (Van Lierde D., 1986a). Volgende bedrijfstypes werden onderscheiden (zie ook Bijlage II):

- **Tuinbouwbedrijven:** Een bedrijf is een tuinbouwbedrijf als meer dan twee derde van het totaal bruto standaardsaldo (BSS) afkomstig is van tuinbouwteelten.
- **Champignonbedrijven (code 1000):** Een champignonbedrijf is een tuinbouwbedrijf waarvan het bruto standaardsaldo (BSS) van de champignonteelt meer bedraagt dan twee derde van het totale BSS. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 2033.
- **Groentebedrijven:** Een groentebedrijf is een tuinbouwbedrijf waarvan het bruto standaardsaldo (BSS) van de groenteteelt meer bedraagt dan twee derde van het totale BSS. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 201.

De bedrijfsstructuur en de rendabiliteit van de verschillende types van groentebedrijven kunnen grote verschillen vertonen. De groentebedrijven worden verder onderverdeeld als volgt:

- **Aardbeibedrijven (code 2100):** Een aardbeibedrijf is een groentebedrijf waarvan het BSS van de aardbeiteelt meer bedraagt dan de helft van het totale BSS. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 201.
- **Glasgroentebedrijven:** Een glasgroentebedrijf is een groentebedrijf waarvan het BSS van de teelt van groenten onder glas meer bedraagt dan de helft van het totale BSS. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 2012 of 2013.

- ⇒ Gespecialiseerde glasgroentebedrijven (code 2200): Een gespecialiseerd glasgroentebedrijf is een groentebedrijf dat niet behoort tot het type van de aardbeibedrijven en waarvan het BSS van de glasgroenteteelt meer bedraagt dan 90% van het totale BSS. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 2012.
- ⇒ Overige glasgroentebedrijven (code 2300): Een overig glasgroentebedrijf is een groentebedrijf dat niet behoort tot het type van de aardbeibedrijven en waarvan het BSS van de glasgroenteteelt meer bedraagt dan de helft van het totale BSS en kleiner is dan of gelijk is aan 90% van het totale BSS. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 2012 of 2013.
- **Overwegend groenten in open grond (code 2400)**: Een bedrijf met overwegend groenten in open grond is een groentebedrijf dat geen aardbeibedrijf is en waarvan het BSS van de groenteteelt onder glas kleiner is dan of gelijk is aan de helft van het totale BSS. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 2011 of 2013.
- **Bloemenbedrijven**: Een bloemenbedrijf is een bedrijf dat meer dan twee derde van zijn totale BSS haalt uit de teelt van bloemen en sierplanten (exclusief boomkwekerijen). Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 202.

De bloemenbedrijven worden verder onderverdeeld als volgt:

- **Kasplantenbedrijf (code 3100)**: Een kasplantenbedrijf is een bloemenbedrijf waarvan het BSS van de kasplantenteelt meer bedraagt dan de helft van het totale BSS. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 2022 of 2023.
- **Azaleabedrijf (code 3200)**: Een azaleabedrijf is een bloemenbedrijf waarvan het BSS van de azaleateelt meer bedraagt dan de helft van het totale BSS. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 2021, 2022 of 2023.
- **Begoniabedrijf (code 3300)**: Een begoniabedrijf is een bloemenbedrijf waarvan het BSS van de begoniateelt meer bedraagt dan de helft van het totale BSS. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 2021, 2022 of 2023.
- **Snijbloemenbedrijven (code 3400)**: Een snijbloemenbedrijf is een bloemenbedrijf waarvan het BSS van de snijbloemeteelt meer bedraagt dan de helft van het totale BSS. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 2021, 2022 of 2023.
- **Overige bloemenbedrijven (code 3500)**: Een overig bloemenbedrijf is een bedrijf dat niet behoort tot de kasplanten-, azalea-, begonia- of snijbloemenbedrijven. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 2021, 2022 of 2023.
- **Bedrijven met blijvende teelten**: Een bedrijf met blijvende teelten is een bedrijf waarvan meer dan twee derde van het totale BSS afkomstig is van blijvende teelten. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 3.

De bedrijven met blijvende teelten worden verder onderverdeeld als volgt:

- **Boomkwekerijen (code 4200):** Een boomkwekerij is een bedrijf met blijvende teelten waarvan het BSS van de boomkwekerij meer bedraagt dan twee derde van het totale BSS. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 3400.
- **Fruitbedrijven (code 4100):** Een fruitbedrijf is een bedrijf met blijvende teelten waarvan het BSS van de fruitteelt meer bedraagt dan twee derde van het totale BSS. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 3211.
- **Bedrijven met overige blijvende teelten (code 4300):** Een bedrijf met overige blijvende teelten is een bedrijf met blijvende teelten dat niet behoort tot de fruitbedrijven of de boomkwekerijen. Deze bedrijven behoren tot het Europese bedrijfstype 3400.
- **Overige tuinbouwbedrijven (code 5000):** Een overig tuinbouwbedrijf is een tuinbouwbedrijf dat niet behoort tot één van de bovenvermelde bedrijfstypes. Deze bedrijven behoren tot de Europese bedrijfstypes 2031, 2032, 2034, 601 en 606.

2.4 Typologie volgens het Centrum voor Landbouweconomie (CLE)

De typologie die werd gehanteerd door het CLE is dezelfde als die van het LEI (Van Lierde D., 1986a). In 1999 werden wel enkele aanpassingen aan de typologie doorgevoerd (Van Lierde D. & Taragola N., 1999; Van Lierde D. *et al.*, 2001).

2.4.1 Gegevens van vijf boekjaren BSS

In 1986 werd besloten om de typologie van de Belgische bedrijven gedurende een periode van 10 jaar te berekenen op basis van de BSS gecentreerd op 1980¹ en na die tien jaar over te schakelen op een meer recente set van BSS. Aangezien de BSS '1980' in de praktijk echter over een langere periode dan 10 jaar werden gebruikt en het omschakelen naar een recentere set moeilijkheden veroorzaakte voor de continuïteit van de datareeksen, werden in 1999 een aantal aanpassingen doorgevoerd.

Eén van de aanpassingen die werden doorgevoerd was het verhogen van het aantal boekjaren bij de berekening van de BSS, dit van drie naar vijf jaar. Hierdoor werden de bruto standaardsaldi minder sterk beïnvloed door de jaarlijkse schommelingen van prijzen en hoeveelheden.

Er werd toen besloten elke twee jaar een nieuwe set van BSS te bepalen en deze nieuwe set ook telkens te gebruiken zodra ze beschikbaar waren. Er werd telkens overgeschakeld op een nieuwe set van BSS in een onpaar jaar (= t) waarbij gebruik werd gemaakt van de bruto standaardsaldi die waren gecentreerd op het boekjaar $t - 3$.

In 1999 werd bijvoorbeeld gebruik gemaakt van de set van BSS die waren gecentreerd op 1996 (= gemiddelde van 1994 - 1998) en dezelfde set werd ook gebruikt in het even jaartal dat erop volgde, namelijk 2000.

2.4.2 Introductie van de standaardgrootte-eenheid (SGE)

Een andere belangrijke wijziging was de introductie van de standaardgrootte-eenheid (SGE). Het LEI had eerder, bij het opstellen van de dimensieklassen om bedrijven in op te delen, gebruik gemaakt van een minimumdrempel. Deze minimumdrempel bepaalde of een bedrijf al dan niet werd gerekend tot een land- of tuinbouwbedrijf met een beroepsmatig karakter. De drempel werd indertijd vastgelegd op een totaal BSS '1980' van minimum 500 000 BEF. In 1980 moest immers voor de voltijdse tewerkstelling van een arbeidskracht het BSS van een bedrijf minimum 500 000 BEF bedragen (Goffinet R., 1986). De dimensieklassen die door het LEI werden opgesteld, staan in Tabel 3.

---

¹ '1980' = gecentreerd op 1980 = gemiddelde van de 3 boekjaren 1979, 1980 en 1981

Tabel 3 Indeling van bedrijven in dimensieklassen volgens het LEI

Afkorting	Dimensieklasse	Grenzen (op basis van BSS '1980')
K	Kleine bedrijven	BSS $\geq$ 500 000 BEF en $<$ 1 000 000 BEF
M	Middelgrote bedrijven	BSS $\geq$ 1 000 000 BEF en $<$ 1 500 000 BEF
G	Grootste bedrijven	BSS $\geq$ 1 500 000 BEF

Bij de aanpassingen in 1999 werd ervoor gekozen de BSS tweejaarlijks up te daten waardoor de grenzen van de dimensieklassen ook met dezelfde regelmaat dienden te wijzigen.

Het begrip standaardgrootte-eenheid bood voor dit probleem een oplossing. Een economische grootte van 200 000 BEF, gebaseerd op de set van bruto standaardsaldi van 1994, werd gelijkgesteld aan één SGE.

Het CLE legde vier dimensieklassen vast voor de indeling van de tuinbouwbedrijven, zoals te zien is in Tabel 4. Bedrijven met een dimensie van vier SGE of groter werden beschouwd als bedrijven met een beroepsmatig karakter. Nieuw was eveneens dat er een bovengrens werd vastgelegd. Aldus werden bedrijven groter dan 100 SGE niet meer vertegenwoordigd in het waarnemingsveld van het CLE-boekhoudnet.

Tabel 4 Indeling van bedrijven in dimensieklassen volgens het CLE

Dimensieklasse	Grenzen
I	4 tot $<$ 11 SGE
II	11 tot $<$ 16 SGE
III	16 tot $<$ 26 SGE
IV	26 tot $<$ 100 SGE

Er werd voor gekozen de definities van de dimensieklassen te behouden en de ontwikkelingen in de landbouwsector in rekening te brengen door de waarde van één SGE aan te passen met behulp van een coëfficiënt. Deze aanpassing zou gebeuren telkens als er een nieuwe set van BSS bepaald werd. De waarde van één SGE werd vanaf 2001 in een oneven jaar t berekend als volgt:

$$\text{Coëfficiënt SGE jaartal } t = \frac{\text{totale economische grootte van alle bedrijven op basis van de BSS van het jaar } (t - 3)}{\text{totale economische grootte van alle bedrijven op basis van de BSS van het jaar 1994}}$$

In 2001 werd deze coëfficiënt berekend op basis van de totale economische grootte van alle Belgische bedrijven. Voor de BSS '1998' is 1 SGE gelijk aan 5305 euro. Na de regionalisering voerde het Waalse Gewest Waalse grootte-eenheden (WGE) in en stelde 1 WGE voor de BSS '1998' gelijk aan 5000 euro. Vanaf 2003 gebruikte het Vlaamse Gewest enkel cijfers van Vlaamse en Brusselse bedrijven om de SGE-coëfficiënt te bepalen en werd de SGE in Vlaanderen vervangen door de Vlaamse grootte-eenheid (VGE). Voor de BSS '1998' is 1 VGE, net zoals 1 SGE, gelijk aan 5305 euro.

2.4.3 Introductie van de Europese grootte-eenheid (EGE)

De Europese Commissie introduceerde eveneens een grootte-eenheid, analoog aan de SGE in België en de VGE in Vlaanderen. De Europese grootte-eenheid werd gelijkgesteld aan 1000 euro totaal bruto standaardsaldo van een bedrijf in de referentieperiode '1980' zoals vastgelegd in punt 1 van bijlage II bij Beschikking 78/463/EEG van de Commissie, als laatst gewijzigd bij Beschikking 84/542/EEG (Beschikking 85/377/EEG, 1985).

Net als bij de SGE kon de EGE worden vermenigvuldigd met coëfficiënten die waren gebaseerd op de monetaire waarde van de globale landbouweconomische ontwikkelingen in de Europese Gemeenschap. Deze coëfficiënten werden berekend door de Commissie en werden vastgesteld na raadpleging van de lidstaten. Zo bedroeg één EGE in het jaar 2008 1200 euro.

De economische bedrijfsomvang van een bedrijf werd berekend door het totale bruto standaardsaldo van het bedrijf te delen door de waarde van een EGE van de betrokken referentieperiode. De eerste onderverdeling voor de dimensieklassen volgens de Europese Gemeenschap (EG) staat in Tabel 5.

Tabel 5 Indeling van bedrijven volgens dimensieklassen Europese Commissie in EGE

Klassen	Grenzen in EGE
I	< 2 EGE
II	2 – 4 EGE
III	4 – 6 EGE
IV	6 – 8 EGE
V	8 – 12 EGE
VI	12 – 16 EGE
VII	16 – 40 EGE
VIII	40 – 100 EGE
IX	100 – 250 EGE
X	> 250 EGE

2.5 Methode voor het bepalen van de CLE-tuinbouwtypologie in Vlaanderen

Voor landbouwgewassen wordt enkel een BSS bepaald voor gewassen in hoofdteelt. Het BSS voor een landbouwgewas in hoofdteelt is het totaal van de opbrengsten per hectare van deze hoofdteelt en de voor- en nateelten verminderd met het totaal van de specifieke kosten per hectare van de hoofd-, voor- en nateelten. Bij de bepaling van het bedrijfstype en de bedrijfsgrootte worden de oppervlakten van landbouwgewassen in voor- en nateelt niet in rekening gebracht, omdat de bijdrage van deze teelten vervat zit in de BSS van de hoofdteelten.

Het BSS voor een tuinbouwgewas is de opbrengst per hectare verminderd met de specifieke kosten per hectare indien het gewas gedurende een volledig jaar geteeld wordt. Typisch voor tuinbouwbedrijven is echter het voorkomen van verschillende op elkaar volgende gewassen op hetzelfde perceel.

In het classificatieschema dat uitgewerkt werd door Van Lierde D. (1986) werd voor veel voorkomende teeltcombinaties gebruik gemaakt van een BSS voor een groep van opeenvolgende teelten in plaats van een BSS voor één welbepaalde teelt. Het BSS werd dus bepaald voor de hoofdteelt plus de voor- en nateelten. Zo werd bijvoorbeeld bij de teelt van ‘tomaten onder glas’ (verwarmd) ook gekeken naar de teelten die hieraan voorafgingen of hierop volgden (bv. ‘sla onder glas’). Alle gewassen die werden geteeld op een perceel met een oppervlakte van één hectare gedurende een periode van 12 maanden werden dus in rekening gebracht bij het berekenen van het bruto standaard saldo per hectare.

Het is bij tuinbouwteelten niet altijd mogelijk een onderscheid te maken tussen hoofdteelten enerzijds en voor- en nateelten anderzijds. Vaak worden op een perceel gedurende hetzelfde jaar verschillende tuinbouwgewassen geteeld die evenwaardig zijn. Vandaar dat voor tuinbouwteelten een andere aanpak gevolgd wordt dan voor landbouwteelten. Het BSS voor een tuinbouwgewas is de opbrengst per hectare verminderd met de specifieke kosten per hectare indien het gewas gedurende een volledig jaar geteeld wordt.

Bij het berekenen van de bedrijfsgrootte en het bedrijfstype worden de BSS van de tuinbouwgewassen vermenigvuldigd met de overeenkomstige basisoppervlakten. De basisoppervlakte van een teelt is de fysische oppervlakte ingenomen door de teelt vermenigvuldigd met de teeltduur en gedeeld door een teeltduur van één jaar. Indien een gewas gedurende vier maanden op een perceel van 30 are staat, is de basisoppervlakte gelijk aan 10 are (= $30 \times 4 \text{ maanden} / 12 \text{ maanden}$).

In het boekhoudpakket dat gebruikt wordt voor het landbouwmonitoringsnetwerk (LMN), het Vlaamse land- en tuinbouwboekhoudnet, worden de basisoppervlakten van de groepen van tuinbouwteelten die nodig zijn om de CLE-tuinbouwtypologie te bepalen, ingevuld door de boekhouders. In Tabel 6 staan deze basisoppervlakten opgelijst.

Tabel 6 Lijst met basisoppervlakten in het boekhoudpakket van het LMN

	CLE - Typologie	LMN nummer	Jaarvraag
A	Aardbeien open grond + plasticunnels	499700055	Basisoppervlakte aardbeien in open grond (excl. wachtbed, vermeerderingsveld en stekbed)
B	Vermeerderingsveld aardbeien	499700196	Basisoppervlakte vermeerderingsveld en/of stekbed aardbeien
C	Wachtbed aardbeien	499700197	Basisoppervlakte wachtbed aardbeien
D	Aardbeien onder glas + vaste plastic erres	499700059	Basisoppervlakte aardbeien onder glas
E	Groenten intensieve teelt in open grond in afwisseling met tuinbouw	499700057	Basisoppervlakte groenten in open grond intensief
		499700189	Oppervlakte forcerie (trekbakken + klassiek)
F	Verwarmde tomaat onder glas	499700058	Basisoppervlakte verwarmde tomaten onder glas
G	Overige groenten onder glas (exclusief aardbei)	499700060	Basisoppervlakte overige groenten onder glas
H	Kasplanten	499700066	Basisoppervlakte potplanten onder glas
I	Azalea open grond en glas	499700061	Basisoppervlakte azalea's in open grond
		499700065	Basisoppervlakte azalea's onder glas
J	Begoniaknollen	499700062	Basisoppervlakte begonia's in open grond
		499700067	Basisoppervlakte begonia's onder glas
K	Uitzaai begonia onder glas	499700198	Basisoppervlakte uitzaai (+ verspenen) begonia onder glas
L	Snijbloemen open grond	499700063	Basisoppervlakte snijbloemen in open grond
M	Snijbloemen onder glas	499700068	Basisoppervlakte snijbloemen onder glas
N	Overige bloemen open grond	499700064	Basisoppervlakte overige bloemen in open grond
O	Overige bloemen onder glas	499700069	Basisoppervlakte overige bloemen onder glas
P	Fruit (+ bessen) open grond	499700183	Basisoppervlakte fruit
Q	Boomkwekerij (+ glas)	499700070	Basisoppervlakte boomkwekerij in open grond en onder glas
R	Overige meerjarige culturen open grond	499700199	Basisoppervlakte meerjarige culturen in open grond
S	Meerjarige culturen onder glas	499700200	Basisoppervlakte meerjarige culturen onder glas
T	Champignons	499700071	Basisoppervlakte champignons

Bij het bepalen van het tuinbouwtype worden in een eerste stap de basisoppervlakten vermenigvuldigd met de overeenkomstige BSS. Voor bepaalde groepen van teelten wordt eveneens het totaal van de BSS bepaald. Deze teeltgroepen staan in Figuur 1 in het vet aangeduid. In de landbouwteelt (*Farm Structure Survey*, FSS) wordt een code gebruikt voor elk van deze teeltgroepen: de FSS-code. Deze code staat in de laatste kolom van het overzicht.

Figuur 1 Overzicht van teeltgroepering (bron: Project analyse CLE – CERES bedrijfstypologie 22 juni 2005)

Teelt	Gebruikte oppervlakte	Oude FSS-code
a. Aardbeien open grond (+ plastic tunnels)	Basisoppervlakte aardbeien	D14B_B_3
b. Vermeerderingsveld aardbeien	Oppervlakte vermeerderingsveld	D14B_B_2B
c. Wachtbed aardbeien	Oppervlakte wachtbed	D14B_B_2C
d. Aardbeien onder glas (+ vaste plastic serres)	Basisoppervlakte aardbei onder glas	D15_B_2
→ TOTAAL AARDBEI = (a + b + c + d)		
e. Groenten intensieve teelt in open grond	Basisoppervlakte intensieve groenteteelt in afwisseling met tuinbouw in open grond + Oppervlakte forcerie (trekbakken + klassiek)	D14B_B_2A
		D14B_B_2D
f. Verwarmde tomaat onder glas	Basisoppervlakte verwarmde tomaat	D15_B_1
g. Overige groenten onder glas (exclusief aardbei)	Basisoppervlakte overige groenten onder glas	D15_B_3
TOTAAL GLASGROENTEN = (f + g)		
→ TOTAAL GROENTEN = (e + f + g)		

Teelt	Gebruikte oppervlakte	Oude FSS-code
h. Kasplanten	Basisoppervlakte kasplanten onder glas	D17_B_2B
i. Azalea open grond en glas	Basisoppervlakte azalea onder glas + Basisoppervlakte azalea in open grond	D17_B_1 D16_B_1
j. Begoniaknollen	Basisoppervlakte begoniaknollen in open grond + Basisoppervlakte begoniaknollen onder glas	D16_B_2 D17_B_2B
k. Uitzaaï begonia onder glas TOTAAL BEGONIA= (j + k)	Basisoppervlakte begonia-uitzaai onder glas	D17_B_2C
l. Snijbloemen open grond	Basisoppervlakte snijbloemen in open grond	D16_B_3B
m. Snijbloemen onder glas TOTAAL SNIJBLOEMEN= (l + m)	Basisoppervlakte snijbloemen onder glas	D17_B_3A
n. Overige bloemen open grond	Basisoppervlakte overige bloemen in open grond	D16_B_3B
o. Overige bloemen onder glas	Basisoppervlakte overige bloemen onder glas	D17_B_3B
→ TOTAAL BLOEMEN= (h + i + j + k + l + m + n + o)		
p. Fruit (+ bessen) open grond	Oppervlakte fruit en kleinfruit in opbrengst en niet in opbrengst (som van de teelten als hoofdteelt)	G01A
q. Boomkwekerij (+ glas)	Basisoppervlakte boomkwekerij in open grond en onder glas	G05
r. Overige meerjarige culturen in open grond	-	G06
s. Meerjarige culturen onder glas	-	G07
→ TOTAAL BLIJVENDE TEELTEN = (p + q + r + s)		
t. Champignons		I02
TOTAAL TUINBOUW = AARDBEI + GROENTEN + BLOEMEN + BLIJVENDE TEELTEN + CHAMPIGNONS		

Figuur 2 Bepaling van het bedrijfstype aan de hand van de totale BSS (bron: Project analyse CLE – CERES bedrijfstypologie 22 juni 2005)

Voorwaarden	CLE bedrijfstype	CLE typologiecode
TUINBOUW > 2/3 totale BSS	 het bedrijf is een tuinbouwbedrijf	
<i>Alleen met deze bedrijven wordt verder gewerkt. Niet-tuinbouwbedrijven behouden hun code van de EU-typologie.</i>		
GROENTEN + AARDBEI > 2/3 tot. BSS	 het bedrijf is een groentebedrijf	
AARDBEI > 1/2 tot. BSS	—————> het bedrijf is een aardbeibedrijf	(type 2100)
GLASGROENTEN + AARDBEI GLAS > 9/10 tot. BSS	—————> het bedrijf is een gespecialiseerd glasgroentebedrijf	(type 2200)
GLASGROENTEN + AARDBEI GLAS > 1/2 tot. BSS	—————> het bedrijf is een overig glasgroentebedrijf	(type 2300)
<i>In de andere gevallen is het een overig groentebedrijf</i>		(type 2400)
BLOEMEN > 2/3 tot. BSS	 het bedrijf is een bloemenbedrijf	
KASPLANTEN > 1/2 tot. BSS	—————> het bedrijf is een kasplantenbedrijf	(type 3100)
AZALEA > 1/2 tot. BSS	—————> het bedrijf is een azaleabedrijf	(type 3200)
BEGONIA > 1/2 tot. BSS	—————> het bedrijf is een begoniabedrijf	(type 3300)
SNIJBLOEMEN > 1/2 tot. BSS	—————> het bedrijf is een snijbloemenbedrijf	(type 3400)
<i>In de andere gevallen is het bedrijf een overig bloemenbedrijf</i>		(type 3500)
BLIJVEND > 2/3 tot. BSS	 het bedrijf is een bedrijf met blijvende teelten	
FRUIT > 2/3 tot. BSS	—————> het bedrijf is een fruitbedrijf	(type 4100)
BOOMKWEKERIJ > 2/3 tot. BSS	—————> het bedrijf is een boomkwekerij	(type 4200)
<i>In de andere gevallen is het een bedrijf met overige blijvende teelten</i>		(type 4300)
CHAMPIGNONS > 2/3 tot. BSS	 het bedrijf is een champignonbedrijf	(type 1000)
In al de andere gevallen:		
GROENTEN + BLOEMEN + BLIJVEND + CHAMPIGNONS > 2/3 tot. BSS	➔ het bedrijf is een overig tuinbouwbedrijf	(type 5000)

Voorbeeld:

Ter illustratie wordt een fictief bedrijf gecreëerd met het volgende bedrijfsplan:

Serre 1: staand glas: totale oppervlakte: **80 are**

Teelt	Oppervlakte	Teeltvolgorde
Lentekropsla onder glas	80 are	Eerste teelt (3 maanden)
Tomaten onder glas	80 are	Tweede teelt (6 maanden)
Winterkropsla onder glas	80 are	Derde teelt (3 maanden)

Serre 2: staand glas: totale oppervlakte: **20 are**

Teelt	Oppervlakte	Teeltvolgorde
Aardbeien	20 are	Hoofddeelt

Plastic serre (vast): 10 are

Teelt	Oppervlakte	Teeltvolgorde
Aardbeien	10 are	Hoofddeelt

Open grond: 15 are

Teelt	Oppervlakte	Teeltvolgorde
Aardbeien	15 are	Hoofddeelt

Open grond: 10 are

Teelt	Oppervlakte	Teeltvolgorde
Aardbeien vermeerderingsveld	10 are	Hoofddeelt

Open grond: 20 are

Teelt	Oppervlakte	Teeltvolgorde
Aardbeien wachtbed	20 are	Hoofddeelt

Het bedrijf beschikt over twee serres met staand glas. De eerste serre heeft een glasoppervlakte van 80 are; hierin wordt achtereenvolgens lentekropsla, tomaat en winterkropsla geteeld. Een tweede serre, met een glasoppervlakte van 20 are, wordt ingenomen door aardbeienteelt. Op het bedrijf bevindt zich ook nog een vaste plasticserre van 10 are met aardbeienteelt. Verder komen er nog 15 are aardbeienteelt in open grond voor. De oppervlakte ingenomen door het vermeerderingsveld voor de aardbeien bedraagt 10 are, terwijl er ook 20 are ingenomen wordt door het wachtbed voor aardbeien.

De basisoppervlakten zijn dus gelijk aan :

Teelt	Basisoppervlakten
Kropsla:	$(80 \text{ are} \times 3 \text{ maanden})/12 \text{ maanden} + (80 \text{ are} \times 3 \text{ maanden})/12 \text{ maanden} = 20 \text{ are} + 20 \text{ are} = 40 \text{ are}$
Tomaten:	$(80 \text{ are} \times 6 \text{ maanden})/12 \text{ maanden} = 40 \text{ are}$
Aardbeien glas + vaste plastic serre:	$20 \text{ are} + 10 \text{ are} = 30 \text{ are}$
Aardbeien open grond:	15 are
Aardbeien vermeerderingsveld:	10 are
Aardbeien wachtbed:	20 are

In de onderstaande tabel wordt vervolgens het BSS alsook het aandeel van het BSS voor iedere teelt en teeltgroep berekend.

Teeltgroep	Teelt	Basis-opp. (are)	Totale BSS (BSS '2004') (EUR)	Aandeel van economische grootte (%)
	Aardbeien open grond (+ plastic tunnels) (a)	15	$15 \times 652,7 = 979$	0,44
	Vermeerderingsveld aardbeien (b)	10	$10 \times 994,9 = 9949$	4,49
	Wachtbed aardbeien (c)	20	$20 \times 994,9 = 19898$	8,98
	Aardbeien onder glas (+ vaste plastic serres) (d)	30	$30 \times 1451,5 = 43545$	19,66
	Totaal aardbei (a + b + c + d)		74371	33,57
	Tomaten onder glas (f)	40	$40 \times 2038,9 = 81556$	36,81
	Sla onder glas (g)	40	$40 \times 1640,7 = 65628$	29,62
	<i>Totaal glasgroenten (f + g)</i>		<i>147184</i>	<i>66,43</i>
	Groenten intensieve teelt in open grond (e)	/	/	/
	Totaal groenten (e + f + g)		147184	66,43
	Totaal bedrijf		221555	100,00
	Totaal tuinbouw		221555	100,00

Aan de hand van de BSS van de teelten en teeltgroepen wordt het bedrijfstype bepaald volgens de regels in het voorgaande schema.

Het fictieve bedrijf behoort tot het type 'overig glasgroentebedrijf' omdat het BSS-aandeel 'glasgroenten + aardbeien onder glas' groter is dan 50% van het totale BSS en kleiner is dan 90% van het totale bedrijf, en het BSS van aardbeien kleiner is dan 50%.

Indien het BSS-aandeel van glasgroenten en aardbeien onder glas samen groter was dan 90%, en het aandeel van aardbeien kleiner was dan 50%, dan behoorde het bedrijf tot het type 'gespecialiseerde glasgroentebedrijven'. Indien het BSS-aandeel van aardbeien groter was dan 50%, dan was het bedrijf geclassificeerd als 'aardbeienbedrijf'.

3 De nieuwe Europese tuinbouwtypologie (EC, 2009)

3.1 Voornaamste verschillen met de vorige typologie

De voornaamste verschillen tussen de oude en nieuwe Europese typologie zijn:

- het gebruik van standaardopbrengst (*standard output*, SO) in plaats van bruto standaardsaldo (BSS);
- het in rekening brengen van voedergewassen die worden gevoederd aan eigen dieren in de nieuwe typologie terwijl dit niet gebeurde in de oude typologie;
- drie classificatieniveaus (driecijferige code) in plaats van vier;
- het rechtstreeks uitdrukken van de economische grootte van een bedrijf in euro in plaats van in standaard grootte-eenheden;
- de introductie van een nieuwe classificatievariabele die het belang weergeeft van andere winstgevendende activiteiten (neventakken) die direct aan het bedrijf gerelateerd zijn.

3.2 Standaardopbrengst (SO)

3.2.1 Definiëring

De standaardopbrengst:

- Is de geldwaarde van de bruto landbouwproductie per eenheid tegen prijzen af boerderij². BTW, productgebonden belastingen en rechtstreekse betalingen worden hier niet meegerekend.
- Is meestal uitgedrukt in euro per dier of per ha³ en heeft betrekking op de productie en kosten gedurende 12 maanden.
- Is gelijk aan het totaal van de waarde van het/de hoofdproduct(en), het/de bijproduct(en) en bevat ook:
  - de verkopen (extern) van hoofd- en bijproducten;
  - het eigen gebruik (interne verkoop binnen bedrijf) ervan;
  - de consumptie (door de landbouwer en zijn gezin zelf) ervan (in het LMN zit dit vervat in de externe verkoop);
  - de veranderingen in de voorraad (eindinventaris – begininventaris).

Over het algemeen worden volgteelten niet meegerekend tenzij als het een veel voorkomende combinatie is met de hoofdteelt.

---

² Dit wil zeggen de waarde van de land- en/of tuinbouwproducten wanneer ze het erf verlaten m.a.w. zonder aftrek van markt- en transportkosten.

³ Uitzondering hierop in de tuinbouw is de teelt van champignons en witloofforcerie waarbij de SO wordt berekend per are i.p.v. ha.

De SO-coëfficiënten worden bepaald voor groepen van gewassen en dieren die overeenkomen met de groepen in de landbouwtelling (FSS). De kenmerken van de landbouwtelling zijn vastgelegd door EG Verordening 1166/2008. In Tabel 7 wordt een overzicht gegeven van de groepen van tuinbouwgewassen in de landbouwtelling: het zijn de groepen met de NIS-code in de derde kolom.

Tabel 7 Overzicht van wat er onder de nieuwe FSS-code valt voor het boekjaar 2005

Nieuwe FSS - code	Oude FSS-code	NIS-code	NIS-categorie
2.01.07.01	D14		Verse groenten, meloenen en aardbeien in volle grond of lage beschermingsafdekking
2.01.07.01.01.	D14A		Verse groenten, meloenen en aardbeien in volle grond (akkerbouwmatig geteeld/extensief)
	D14A1	C171011 C171021	Erwten en bonen voor industriële verwerking Erwten voor industriële verwerking Andere groene bonen voor industriële verwerking
	D14A2	C171031 C171041 C171061 C171091 C171112 C171121 C171141 C171151 C171181 C171261 C171271 C171291 C171301 C171311 C171991	Andere verse volleveldsgroenten Wortelen voor industriële verwerking Uien voor industriële verwerking Knolselder voor industriële verwerking Schorseneren voor industriële verwerking Witloofwortelen zonder forcerie Witte selder voor industriële verwerking Spinazie voor industriële verwerking Kervel voor industriële verwerking Andijvie voor industriële verwerking Spruitkolen voor industriële verwerking Bloemkolen voor industriële verwerking Kolen (rode, witte, savooi) Rode kolen voor industriële verwerking Witte kolen voor industriële verwerking Savooikolen voor industriële verwerking Andere groenten voor industriële verwerking
2.01.07.01.02.	D14B		Verse groenten, meloenen en aardbeien in intensieve teelt in open grond of onder lage beschermingsafdekking (tuinbouwmatig geteeld/intensief)
	D14B1	C160100 C171012 C171022 C171032 C171042 C171050 C171062 C171070	Intensieve groenteteelt Zaden en plantgoed van groenten Erwten voor vers verbruik Andere groene bonen voor vers verbruik Wortelen voor vers verbruik Uien voor vers verbruik Sjalotten Knolselder voor vers verbruik Koolrabi

		C171080	Rapen
		C171111	Witloofwortelen voor forcerie
		C171122	Witte selder voor vers verbruik
		C171130	Groene selder
		C171142	Spinazie voor vers verbruik
		C171152	Kervel voor vers verbruik
		C171160	Kropsla
		C171170	Alternatieve slasoorten
		C171182	Andijvie voor vers verbruik
		C171200	Rabarber
		C171210	Venkel
		C171220	Peterselie
		C171230	Andere keukenkruiden
		C171240	Asperges
		C171250	Prei
		C171262	Spruitkolen voor vers verbruik
		C171272	Bloemkolen voor vers verbruik
		C171282	Broccoli voor vers verbruik
			Kolen (rode, witte, savooi)
		C171292	Rode kolen voor vers verbruik
		C171302	Witte kolen voor vers verbruik
		C171312	Savooikolen voor vers verbruik
		C171320	Courgettes
		C171330	Pompoenen
		C171990	Andere groenten
		C172120	Aardbeiplanten
	D14B2	C172110	Aardbeienteelt
2.01.07.02.	D15		Verse groenten, meloenen en aardbeien onder glas of andere hoge (betreedbare) beschermingsinstallatie
	D15B1	C420100	Tomaten
	D15B2	C450500	Aardbeien
	D15B3		Andere verse groenten
		C420200	Paprika
		C420300	Komkommer
		C420400	Courgettes
		C420500	Aubergines
		C420600	Kropsla
		C420700	Ijsbergsla
		C420800	Veldsla
		C420900	Alternatieve slasoorten
		C421000	Andijvie
		C421100	Witte selder
		C421200	Groene selder
		C421300	Venkel
		C421400	Peterselie
		C421500	Andere keukenkruiden
		C421600	Bloemkolen
		C421700	Bonen

		C421800 O041000 O042000 C429900 C411000	Radijzen Witloofforcerie in grond Witloofforcerie in hydrocultuur Andere groenten Plantgoed van groenten en groentezaden
2.01.08.01.	D16		Bloemen en sierplanten (exclusief boomkwekerijgewassen, met inbegrip van bollenteelt) in open grond of onder lage beschermingsafdekking
	D16B1 D16B2 D16B3	C180100 C180410 C180430 C180200 C180300 C180510 C180520 C210130 C160200	Azalea's Begonia's, andere knollen en bollen van bloemen Knollen van begonia's Andere bollen en knollen van bloemen Andere sierbloemen en -planten Snijbloemen Perk- en balkonplanten Potchrysanten Overige potplanten Vaste planten Zaden en plantgoed van sierteelten
2.01.08.02.	D17		Bloemen en sierplanten (exclusief boomkwekerijgewassen) onder glas of andere hoge (betreedbare) beschermingsafdekking
	D17B1 D17B2 D17B3	C430100 C430200 +C439900 C412000 C430300 C430400 C430500	Azalea's Potplanten Andere sierbloemen en -planten Jongplanten en zaden voor sierteelt Snijbloemen Bollen en knollen Perk- en balkonplanten
2.04.01.	G01		Boomgaarden en kleinfruit (fruitbomen en bessen)
2.04.01.01. 2.04.01.01.01.	G01D G01D1 (A)	C220000 C230000	Fruit Vers fruit en kleinfruit van gematigde breedten
2.04.01.02. 2.04.01.03.	G01E G01C		Pitvruchten Steenvruchten Kleinfruit en bessen Schaalvruchten (noten)
2.04.05.	G05	C210110 +C210120 +C210200 +C210300 +C440000	Boomkwekerijen
2.04.06.	G06	C240000	Andere meerjarige culturen
2.04.07.	G07	C450100 +C450200	Meerjarige culturen onder glas

		+C450300 +C450400 +C459900	
2.06.01.	I02	O030000	Champignons

De Vlaamse standaardopbrengsten moeten worden gebaseerd op gemiddelde waarden over een referentieperiode van vijf jaar in de Vlaamse regio en moeten in verband met de economische ontwikkelingen regelmatig worden geactualiseerd zodat een zinvolle toepassing van de typologie mogelijk blijft. Met het oog op de berekening van de standaardopbrengsten voor de landbouwstructuurenquête van het jaar **N** wordt onder "referentieperiode" verstaan de periode omstreeks het jaar **N - 3** die de vijf opeenvolgende jaren van het jaar **N - 5** tot en met het jaar **N - 1** omvat. Zo wordt bij het berekenen van de landbouwtelling van 2010 het gemiddelde genomen van de SO-coëfficiënten van 2005 tot 2009. Dit gemiddelde heet dan SO '2007'.

De SO '2004' zijn de eerste gemiddelde SO-coëfficiënten die berekend worden. Deze worden uitzonderlijk, als overgang, slechts berekend over een gemiddelde van drie jaren (2003-2005). De BSS worden over dezelfde periode voor een laatste keer berekend om aldus een vergelijking te kunnen maken. De typologie van de bedrijven in de landbouwtelling 2007 zal zowel berekend worden op basis van BSS '2004' als van SO '2004'.

Om de Europese typologie op basis van BSS van de Vlaamse bedrijven te bepalen, volstaan voor de tuinbouwteelten de geaggregeerde BSS-coëfficiënten voor

- verse groenten, meloenen en aardbeien in open grond of onder lage beschermingsafdekking (tuinbouwmatig / intensief geteeld) (D14B),
- verse groenten, meloenen en aardbeien onder glas of andere hoge (betreedbare) beschermingsinstallatie (D15),
- bloemen en sierplanten (exclusief boomkwekerijgewassen, met inbegrip van bollenteelt) in open grond of onder lage beschermingsafdekking (D16),
- bloemen en sierplanten (exclusief boomkwekerijgewassen) onder glas of andere hoge (betreedbare) beschermingsafdekking (D17),
- boomgaarden en kleinfruit (fruitbomen en bessen) (G01),
- boomkwekerijen (G05),
- andere meerjarige culturen (G06),
- meerjarige culturen onder glas (G07), en
- champignons (I02).

Tussen haakjes staan de oude Europese FSS-codes vermeld. In Tabel 7 staat welke Belgische NIS codes tot elk van de oude FSS-codes behoren. Met de invoering van de nieuwe Europese typologie werden ook nieuwe FSS-codes ingevoerd. Deze nieuwe codes staan in de eerste kolom van Tabel 7. Om de nieuwe Europese typologie van Vlaamse bedrijven te bepalen zijn SO-coëfficiënten nodig voor dezelfde groepen van tuinbouwteelten als voor de oude typologie en ook voor

- vers fruit en kleinfruit van gematigde breedten (2.04.01.01.01), en
- kleinfruit en bessen (2.04.01.02).

Deze berekende standaardopbrengsten en de gegevens die nodig waren voor de berekening hiervan moeten aan de Commissie worden meegedeeld. In overeenstemming met artikel 6 van Verordening 79/65/EEG wordt dit voor Vlaanderen uitgevoerd door de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de Federale Overheidsdienst Economie (ADSEI - FOD Economie).

De methodologie en berekeningswijze voor het verkrijgen van de SO-coëfficiënten werden beschreven door Joost D'Hooghe en Veerle Campens (2009).

3.2.2 Berekeningswijze

De SO voor de tuinbouw wordt berekend op basis van onderstaande formule:

$$\text{SO (€/ha)} = (\text{externe verkoop} + \text{interne verkoop} + \text{inventarisverschil} + \text{eindinventaris 'niet geoogst'} - \text{begininventaris 'niet geoogst'} + \text{verkoop nevenproduct}) / \text{oppervlakte}$$

In bovenstaande formule zijn de begin- en eindinventaris niet-geoogste goederen gelijk aan de hoeveelheid gewassen die nog op het teeltoppervlak aanwezig zijn.

De oppervlakte in de formule is de oppervlakte die werkelijk door een teelt wordt ingenomen voor teelten die het volledige jaar op een perceel staan. Voor teelten die slechts een gedeelte van het jaar op een perceel staan als hoofdteelt, worden de opbrengsten van de hoofdteelt en van de voor- en nateelten op hetzelfde perceel gedeeld door de oppervlakte van het perceel. Voor teelten die slechts een gedeelte van het jaar op een perceel staan in vruchtwisseling met andere economisch evenwaardige teelten wordt de oppervlakte die in rekening wordt gebracht aangepast aan de duur van de teelt. Voor een teelt sla die vier maanden op een perceel van 9 are staat wordt een oppervlakte van 3 are in rekening gebracht. Deze aangepaste oppervlakten worden basisoppervlakten genoemd.

Onder de FSS-categorie met benaming ‘onder glas of andere hoge (betreedbare) beschermingsinstallaties’ vallen de gewassen die volgens het LMN-boekhoudpakket werden geteeld onder ‘staand glas’ of ‘plastic serre’ (= teeltmilieu). Alle andere teeltmilieus worden niet beschouwd als ‘onder glas of andere hoge (betreedbare) beschermingsinstallaties’.

Om een onderscheid te maken tussen de groenten voor industriële verwerking en die voor vers gebruik werd bij de SO-berekening gekeken naar de teeltintensiteit. Groenten voor vers gebruik kregen de teeltintensiteit ‘intensief’ en groenten voor industriële verwerking werden ‘extensief’ genoemd.

3.3 Bedrijfstypes

In Tabel 8 is een schematische weergave te vinden van de indeling volgens de nieuwe EU tuinbouwtypologie voor de gespecialiseerde tuinbouwbedrijven, de gespecialiseerde bedrijven met blijvende teelten en de bedrijven met combinaties van gewassen. De codes P1, P2 en P3 die vermeld staan in het schema zijn respectievelijk de totale SO van akkerbouwgewassen, tuinbouwgewassen en blijvende teelten van een bedrijf. De extensieve tuinbouwteelten (nieuwe FSS-code 2.01.07.01.01) worden tot de akkerbouwgewassen gerekend. De tuinbouwgewassen zijn:

- verse groenten, meloenen en aardbeien in open grond of onder lage beschermingsafdekking (tuinbouwmatig / intensief geteeld) (2.01.07.01.02),
- verse groenten, meloenen en aardbeien onder glas of andere hoge (betreedbare) beschermingsinstallatie (2.01.07.02),
- bloemen en sierplanten (exclusief boomkwekerijgewassen, met inbegrip van bollenteelt) in open grond en onder lage beschermingsafdekking (2.01.08.01),
- bloemen en sierplanten (exclusief boomkwekerijgewassen) onder glas of andere hoge (betreedbare) beschermingsafdekking (2.01.08.02),
- champignons (2.06.01), en
- boomkwekerijen (2.04.05).

Voor Vlaanderen is P3 de som van de SO van:

- boomgaarden en kleinfruit (fruitbomen en bessen) (2.04.01),
- andere meerjarige culturen (2.04.06), en
- meerjarige culturen onder glas (2.04.07).

Citrusfruit, olijven en wijndruiven worden niet geteeld in Vlaanderen. Tafeldruiven worden in Vlaanderen geklasseerd bij de meerjarige culturen onder glas (2.04.07) samen met bessen en andere kleinfruitsoorten dan aardbeien.

Wanneer men de nieuwe Europese typologie vergelijkt met de oude Europese typologie, ziet men dat er in grote lijnen weinig veranderd is aan de indeling in de hoofdproductierichtingen.

In de categorie van de bijzondere productierichtingen (= PR) zijn er wel belangrijke veranderingen te zien. Zo werd in de typologie op basis van BSS na de algemene PR 'gespecialiseerde tuinbouwbedrijven' een opsplitsing gemaakt in groenteteelt, sierteelt en diverse teelten. Pas hierna werd voor elk van deze hoofd-PR een indeling gemaakt in 'onder glas', 'open grond' of een combinatie van deze twee. Bij de nieuwe Europese typologie gebeurt bij de categorie 'hoofd-PR' eerst en vooral een opdeling in 'onder glas' en 'open grond' en vervolgens een opsplitsing in de bijzondere productierichtingen groenten, sierteelt of een combinatie van beide.

Bedrijven die volgens de CLE-typologie 'boomkwekerijen' zijn, behoorden volgens de Europese typologie op basis van BSS tot de algemene PR 3. Dit zijn de 'gespecialiseerde bedrijven blijvende teelten'. Om meer specifiek te zijn, behoren de boomkwekerijen tot de hoofd-PR 'bedrijven met diverse combinaties van blijvende teelten'. In de nieuwe EU-typologie komen deze terecht onder de hoofd-PR 23 'andere tuinbouwbedrijven' en de bijzondere PR 232 'gespecialiseerde boomkwekerijbedrijven'. Ook 'gespecialiseerde champignonbedrijven' en 'bedrijven met diverse tuinbouwteelten' vallen onder deze hoofd-PR.

Bij de wijnbouw en druiventeelt gaat men in de nieuwe typologie geen derde bijzondere PR voor wijn (wijnbouwbedrijven – kwaliteits- en andere wijn gecombineerd) maken noch één voor 'bedrijven met druiventeelt voor diverse bestemmingen'. In de plaats komen er in de nieuwe typologie de bedrijfstypes 'gespecialiseerde bedrijven tafeldruiven' en 'andere bedrijven wijnbouw en druiventeelt'.

Verder zijn er onder de hoofd-PR 'gespecialiseerde fruit- en citrusteeltbedrijven' van de nieuwe EU-tuinbouwtypologie ook twee nieuwe bijzondere productierichtingen bijgekomen, namelijk 'gespecialiseerde notenteeltbedrijven' en 'gespecialiseerde bedrijven tropisch fruit'. Deze types komen echter niet voor in Vlaanderen. De algemene PR 'bedrijven met combinaties van gewassen' (type 6) wijzigt niet.

Tabel 8 Classificatie van de tuinbouwbedrijven volgens hun productierichting in de nieuwe EU-typologie

P2				2. Gespecialiseerde tuinbouwbedrijven			
> 2/3 Totale SO				21. Gespecialiseerde glastuinbouwbedrijven			
2.01.07.02. + 2.01.08.02. > 2/3 Totale SO				211. Gesp. glasgroentebedrijven			
	2.01.07.02.	> 2/3	Totale SO	211			
	2.01.08.02.	> 2/3	Totale SO	212			
	Andere			213			
2.01.07.01.02. + 2.01.08.01. > 2/3				22. Gespecialiseerde opengrondtuinbouwbedrijven			
	2.01.07.01.02	> 2/3	Totale SO	221			
	2.01.08.01	> 2/3	Totale SO	222			
	Andere			223			
2.01.07.02. + 2.01.08.02. ≤ 2/3 Totale SO EN				23. Andere tuinbouwbedrijven			
2.01.07.01.02. + 2.01.08.01. ≤ 2/3 Totale SO				231. Gesp. champignonbedrijven			
	2.06.01.	> 2/3	Totale SO	231			
	2.04.05.	> 2/3	Totale SO	232			
	Andere			233			
232. Gesp. boomkwekerijen				233. Bedrijven met diverse tuinbouwteelten			
P3				3. Gespecialiseerde bedrijven met blijvende teelten			
> 2/3 Totale SO				35. Gespecialiseerde bedrijven wijnbouw en druiventeelt			
2.04.04. > 2/3 Totale SO				351. Gesp. wijnbouwbedrijven - kwaliteitswijn			
	2.04.04.01.	> 2/3	Totale SO	351			
	2.04.04.02.	> 2/3	Totale SO	352			
	2.04.04.03.	> 2/3	Totale SO	353			
	Andere			354			
2.04.01. + 2.04.02. > 2/3 Totale SO				36. Gespecialiseerde fruit- en citrusteeltbedrijven			
	2.04.01.01.01. +	> 2/3	Totale SO	361			
	2.04.01.02.						
				361. Gesp. fruitteeltbedrijven (andere dan citrusfruit, tropisch fruit en noten)			

2.04.02.	> 2/3	Totale SO	362		362. Gesp. citrusteeltbedrijven
2.04.01.03.	> 2/3	Totale SO	363		363. Gesp. notenteeltbedrijven
2.04.01.01.02.	> 2/3	Totale SO	364		364. Gesp. bedrijven tropisch fruit
Andere			365		365. Gesp. bedrijven fruit, citrusfruit, tropisch fruit en noten: gemengde productie
2.04.03.	> 2/3	Totale SO		37	37. Gespecialiseerde olijventeeltbedrijven
2.04.03.	> 2/3	Totale SO	370		370. Gesp. olijventeeltbedrijven
Andere				38	38. Bedrijven met diverse combinaties van blijvende teelten
Andere			380		380. Bedrijven met diverse combinaties van blijvende teelten

P6	(P1 + P2 + P3) > 2/3 Total SO				6. Gemengde teelten
	EN {P1 ≤ 2/3 EN P2 ≤ 2/3 EN P3 ≤ 2/3 Totale SO}			61	61. Gemengde teelten
	P2 > 1/3 Totale SO EN P3 > 1/3 Totale SO		611		611. Bedrijven met combinaties van tuinbouw en blijvende teelten
	P2 > 1/3 Totale SO EN P1 > 1/3 Totale SO		612		612. Bedrijven met combinaties van akker- en tuinbouw
	P1 > 1/3 Totale SO EN 2.04.04. > 1/3 Totale SO		613		613. Bedrijven met combinaties van akkerbouw en wijnbouw/druiventeelt
	P1 > 1/3 Totale SO EN P3 > 1/3 Totale SO EN 2.04.04. ≤ 1/3 Totale SO		614		614. Bedrijven met combinaties van akkerbouw en blijvende teelten
	P1 > 1/3 Totale SO EN P2 ≤ 1/3 Totale SO EN P3 ≤ 1/3 Totale SO		615		615. Bedrijven met combinaties van gewassen (accent op akkerbouw)
	Andere		616		616. Andere bedrijven met combinaties van gewassen

3.4 Economische bedrijfsomvang

De economische bedrijfsomvang wordt gemeten als de standaardopbrengst van het bedrijf uitgedrukt in euro. De bedrijven worden ingedeeld in 14 grootteklassen (Tabel 9).

Tabel 9 Europese klassen van economische bedrijfsomvang

Klasse	Grenzen in euro's
I	minder dan 2.000 euro
II	van 2.000 tot minder dan 4.000 euro
III	van 4.000 tot minder dan 8.000 euro
IV	van 8.000 tot minder dan 15.000 euro
V	van 15.000 tot minder dan 25.000 euro
VI	van 25.000 tot minder dan 50.000 euro
VII	van 50.000 tot minder dan 100.000 euro
VIII	van 100.000 tot minder dan 250.000 euro
IX	van 250.000 tot minder dan 500.000 euro
X	van 500.000 tot minder dan 750.000 euro
XI	van 750.000 tot minder dan 1.000.000 euro
XII	van 1.000.000 tot minder dan 1.500.000 euro
XIII	van 1.500.000 tot minder dan 3.000.000 euro
XIV	3.000.000 euro of meer

4 De nieuwe tuinbouwtypologie voor Vlaanderen

4.1 Aanleiding

Omdat de BSS '2004' de laatste set van bruto standaardsaldi is die berekend zal worden, moet er naar analogie met de Europese typologie ook een Vlaamse tuinbouwtypologie op basis van de SO opgesteld worden. In tegenstelling tot de bestaande Vlaamse tuinbouwtypologie zal de nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie een uitbreiding zijn van de Europese typologie.

Bij het opstellen van de nieuwe tuinbouwtypologie voor Vlaanderen werd nagegaan welke teelten momenteel van belang zijn in Vlaanderen.

Het belang van de verschillende tuinbouwteelten is immers veranderd sinds het opstellen van de CLE-typologie in 1986. Zo is in de CLE-typologie bijvoorbeeld een aparte categorie voorzien voor begoniabedrijven en is deze teelt momenteel veel minder belangrijk dan in 1986. Om te achterhalen welke teelten belangrijk genoeg zijn om een eigen gespecialiseerd bedrijfstype te krijgen, werd in de eerste plaats gekeken naar het areaal dat de teelt inneemt in Vlaanderen op basis van de landbouwtellingen op 15 mei. Ook het totale areaal van elke teelt in België werd bekeken. Zo kan men achterhalen welke teelten het grootste areaal innemen. Een teelt met een groot areaal is echter niet altijd per se een teelt met een hoge opbrengst of een hoge productiewaarde. Daarom werd naast het areaal ook de totale SO van elke teelt bepaald. De totale SO van een teelt is het product van de beteelde oppervlakte en de SO-coëfficiënt van de teelt. Zoals hiervoor al aangegeven houdt de SO-coëfficiënt rekening met alle opeenvolgende teelten die gedurende een jaar voorkomen op een bepaald perceel.

Bij het opstellen van de nieuwe tuinbouwtypologie werd extra aandacht geschonken aan de classificatie van de witloofwortelteelt en de witloofforcerie.

4.2 Arealen en totale SO

Om een idee te krijgen van het areaal dat elke tuinbouwteelt inneemt, werd voor elke teelt de gemiddelde oppervlakte bepaald uit de landbouwtellingen van 2003 tot en met 2007.

Deze gemiddelde oppervlakten werden vermenigvuldigd met de overeenkomstige SO'2004'-coëfficiënten (Bijlage III), om ook een idee te hebben van het economische belang van de teelten. De gemiddelde oppervlakten en totale SO van de teelten in open grond of onder lage beschermingsafdekking en van de teelten onder glas of andere hoge (betreedbare) beschermingsinstallatie staan respectievelijk in Tabellen 10 en 11. Ook het aandeel van de oppervlakten en de totale SO van elke teelt in haar categorie en van elke categorie in Vlaanderen werd berekend.

Tabel 10 Gemiddelde totale oppervlakte en SO-waarde in het Vlaamse Gewest van teelten in open grond in de landbouwtellingen van 2003-2007

Gemiddelde totale oppervlakte en SO-waarde in het Vlaamse Gewest van gewassen in open grond in de landbouwtellingen van 2003-2007 (gemiddelde SO-waarde van alle gewassen in open grond: 748030779 EUR)																
Categorie	Verdere indeling		Totale opp. per teelt in Vlaams Gewest					Totale SO per teelt in Vlaamse Gewest (EUR)								
			Opp. (ha)	Aandeel in categorie (%)	Opp sub totaal (ha)	Aandeel in categorie (%)	Totaal van de categorie (ha)	Aandeel in VL Gewest (%)	SO (EUR)	Aandeel in categorie (%)	Opp sub totaal (EUR)	Aandeel in categorie (%)	Totaal van de categorie (ha)	Aandeel in VL Gewest (%)		
Zaden en planten	Van groenten		50	81.7%			61	0.2%	1218716	61.7%			1976573	0.3%		
	Van sierteelt		11	18.3%					757857	38.3%						
Groenten in open grond (intensief)	Erwten		61	0.8%			7207	25.6%	978516	1.1%			89577804	12.0%		
	Groene bonen		194	2.7%					2750191	3.1%						
	Wortelen		361	5.0%					7403186	8.3%						
	Uien		243	3.4%					3438907	3.8%						
	Sjalotten		9	0.1%					131838	0.1%						
	Koolrabi		12	0.2%					166489	0.2%						
	Rapen		50	0.7%					711335	0.8%						
	Witloofwortelen		1662	23.1%					5656056	6.3%						
	Knolselder		145	2.0%					1437185	1.6%						
	Witte selder	Selder	22	0.3%	229	3.2%			380167	0.4%	3305024	3.7%				
	Groene selder		63	0.9%					1487673	1.7%						
	Spinazie		87	1.2%					1280656	1.4%						
	Kervel		6	0.1%					91836	0.1%						
	Kropsla		60	0.8%					2537886	2.8%						
	Slasoorten	Sla	126	1.7%	186	2.6%			2395422	2.7%	4933308	5.5%				
	Andijvie		40	0.6%					771975	0.9%						
	Rabarber		31	0.4%					434014	0.5%						
	Venkel		28	0.4%					401656	0.4%						
	Peterselie		71	1.0%					1004198	1.1%						
	Andere keukenkruiden		38	0.5%					536863	0.6%						
	Asperges		141	2.0%					2997487	3.3%						
	Prei		2038	28.3%					33850554	37.8%						
Spruitkolen	Kolen	258	3.6%	1419	19.7%	2775749	3.1%	14877339	16.6%							
Bloemkolen		615	8.5%			7819704	8.7%									

	Broccoli		158	2.2%					1511685	1.7%				
	Rode kolen		106	1.5%					746006	0.8%				
	Witte kolen		157	2.2%					1098949	1.2%				
	Savooikolen		125	1.7%					925246	1.0%				
	Courgettes		89	1.2%					869207	1.0%				
	Pompoenen		75	1.0%					1061694	1.2%				
	Andere groenten		136	1.9%					1925476	2.1%				
Aardbeien	Aardbeien		962	100.0%			962	3.4%	63295082	100.0%			63295082	8.5%
Sierteelt in open grond	Azalea		186	18.6%			995	3.5%	24058461	32.3%			74430423	10.0%
	Snijbloemen		66	6.6%					3294942	4.4%				
	Perk- en balkonplanten		37	3.8%					2528715	3.4%				
	Bloembollen en -knollen		182	18.3%					6027399	8.1%				
	Potplanten		525	52.8%					38520907	51.8%				
Boomkwekerijen	Sierplanten		2848	70.7%			4028	14.3%	148842417	70.7%			210471259	28.3%
	Bosplanten		632	15.7%					33022987	15.7%				
	Fruitplanten		547	13.6%					28605855	13.6%				
Boomgaarden	Appelaars		7163	48.6%			14729	52.3%	144829496	48.6%			297817316	40.0%
	Perelaars		6357	43.2%					128524937	43.2%				
	Kerselaars		1086	7.4%					21952375	7.4%				
	Pruimelaars		73	0.5%					1467557	0.5%				
	Andere		52	0.4%					1042952	0.4%				
Kleinfruit	Wijnstokken		39	19.2%			202	0.7%	1335864	19.2%			6955358	0.9%
	Frambozen		47	23.4%					1625203	23.4%				
	Rode bessen		56	27.8%					1931772	27.8%				
	Stekelbessen		7	3.2%					225447	3.2%				
	Zwarte bessen		2	1.0%					69681	1.0%				
	Braambessen		3	1.3%					91185	1.3%				
	Blauwe bessen		44	21.9%					1521198	21.9%				
	Andere		4	2.2%					155008	2.2%				

Tabel 11 Gemiddelde totale oppervlakte en SO-waarde in het Vlaamse Gewest van teelten onder glas in de landbouwtellingen van 2003-2007

Gemiddelde totale oppervlakte en SO-waarde in het Vlaamse Gewest van teelten onder glas in de landbouwtellingen van 2003-2007 (gemiddelde SO-waarde van alle teelten onder glas: 537397083 EUR)														
Categorie	Verdere indeling		Totale opp. per teelt in Vlaams Gewest						Totale SO per teelt in Vlaamse Gewest (EUR)					
			Opp. (ha)	Aandeel in categorie (%)	Opp. subtotaal (ha)	Aandeel in categorie (%)	Totaal van de categorie (ha)	Aandeel in VL Gewest (%)	SO (EUR)	Aandeel in categorie (%)	Opp. subtotaal (EUR)	Aandeel in categorie (%)	Totaal van de categorie (ha)	Aandeel in VL Gewest (%)
Zaden en planten	Van groenten		5121	67.5%			7582	3.5%	12450303	63.7%			19552459	3.6%
	Van sierteelt		2460	32.5%					7102156	36.3%				
Groenten onder glas	Tomaten		52027	46.9%			110907	51.4%	174698373	57.8%			302050766	56.1%
	Paprika		8704	7.8%					22909149	7.6%				
	Komkommer		5344	4.8%					12475935	4.1%				
	Courgettes		1998	1.8%					5258381	1.7%				
	Aubergines		1215	1.1%					3197458	1.1%				
	Kropsla	Sla	25642	23.1%	32115	29.0%			49625970	16.4%	59593680	19.7%		
	Ijsbergsla		75	0.1%					197406	0.1%				
	Veldsla		4794	4.3%					7291445	2.4%				
	Andere sla		1604	1.4%					2478858	0.8%				
	Andijvie		686	0.6%					1806137	0.6%				
	Witte selder	Selder	891	0.8%	2011	1.8%			2344136	0.8%	4195044	1.4%		
	Groene selder		1121	1.0%					1850908	0.6%				
	Venkel		216	0.2%					569583	0.2%				
	Peterselie		798	0.7%					2099878	0.7%				
	Andere keukenkruiden		731	0.7%					1923002	0.6%				
	Bloemkolen		721	0.6%					1897207	0.6%				
	Bonen		945	0.9%					2487321	0.8%				
	Radijzen		462	0.4%					1216550	0.4%				
	Andere		2934	2.6%					7723066	2.6%				

Sierteelt onder glas	Azalea		20025	32.3%			62045	28.7%	21238715	13.2%	52919342	32.8%	161478433	30.0%
	Potchrysanten	Potplanten	2640	4.3%	12369	19.9%			11295119	7.0%				
	Kamerplanten		9729	15.7%					41624223	25.8%				
	Snijbloemen		8071	13.0%					24949463	15.5%				
	Bollen en knollen		1375	2.2%					3967898	2.5%				
	Perk- en balkonplanten		14838	23.9%					42908412	26.6%				
	Andere		5368	8.7%					15494603	9.6%				
Boomkwekerijen	Sierboomkwekerijen		7167	87.9%			8154	3.8%	3745203	87.9%			4261300	0.8%
	Andere		988	12.1%					516097	12.1%				
Fruitteelt	Druiven		1305	4.8%			27267	12.6%	1402625	2.8%			50796674	9.4%
	Bessen		1795	6.6%					1929711	3.8%				
	Aardbeien		23295	85.4%					46527965	91.6%				
	Andere		871	3.2%					936373	1.8%				

Kampernoelieteel	Kampernoelies		1556	100.0%			1556	100.0%	37506127	100.0%			37506127	100.0%
Witloof-forcerie	In de grond		1668	67.7%			2465	100.0%	38055420	46.1%			82516061	100.0%
	Hydrocultuur		797	32.3%					44460641	53.9%				

De indeling in categorieën gebeurde grotendeels op basis van logische redenering, onder andere omdat de nieuwe Europese groepering afwijkt van de oudere versies. Zo werden bijvoorbeeld alle intensief geteelde groenten in open grond samen genomen. Aardbeien in open grond krijgt echter een aparte categorie hoewel ze volgens de algemene definitie ook een groente zijn.

In eerste instantie werd bekeken welke teelten een aandeel hebben dat groter is dan of gelijk is aan 10% van de totale SO van de categorie waartoe de teelt behoorde. Deze teelten werden dan belangrijk genoeg geacht om na te gaan of ze een eigen gespecialiseerd bedrijfstype verdienen. In Tabellen 10 en 11 zijn aandelen groter dan of gelijk aan 10% met geel aangeduid.

Vervolgens werd gekeken of men door het samennemen van bepaalde gelijkaardige teelten ook niet aan een aandeel van 10% kon komen.

Bij de teelten in open grond werd de totale oppervlakte en SO bepaald voor de subcategorieën:

- selder: knolselder, witte selder en groene selder,
- sla: kropsla en slasoorten,
- kolen: spruitkolen, bloemkolen, broccoli, rode kolen, witte kolen, savooikolen,
- pitvruchten: appels en peren,
- steenvruchten: kersen en pruimen.

Bij de teelten onder glas werd de totale oppervlakte en SO bepaald voor de subcategorieën:

- sla: kropsla, ijsbergsla, veldsla en andere sla,
- selder: witte selder en groene selder,
- potplanten: potchrysanthen en kamerplanten.

Voor witloof (wortelen en forcerie) en azalea werden ook aparte bedrijfstypes gecreëerd omdat dit typische Vlaamse streekproducten zijn. Voor tuinbouwzaden en – planten in open grond en onder glas werden geen aparte bedrijfstypes gecreëerd omdat deze teeltgroep heel heterogeen is.

Voor volgende teelten werd nagegaan hoeveel bedrijven er aanwezig zijn in de landbouwtelling van 2007 die meer dan twee derde van hun SO halen uit de teelt. Het procentuele aandeel van elke teelt ten opzichte van de hoofdgroep, voor de periode 2003-2007, wordt ook telkens vermeld.

- groenten onder glas bij de gespecialiseerde glasgroentebedrijven (*EU-type 211*):
  - **tomaten** (46,9% van de oppervlakte en 57,8% van de SO van groenten onder glas)
  - **sla** (kropsla, ijsbergsla, veldsla en andere sla; 29,0% van de oppervlakte en 19,7% van de SO van de groenten onder glas)
  - **aardbeien** (8,6% van de oppervlakte en 9,1% van de SO van de tuinbouwteelten onder glas)
  - **witloofforcerie** (streekproduct, zie paragraaf 4.4)
  - **paprika** (7,8% van de oppervlakte en 7,6% van de SO van groenten onder glas)
  - **komkommer** (4,8% van de oppervlakte en 4,1% van de SO van groenten onder glas)

- groenten in open grond bij de gespecialiseerde opengrondsgroentebedrijven (*EU-type 221*):
  - **witloofwortelen** (streekproduct, zie paragraaf 4.4)
  - **prei** (28,3% van de oppervlakte en 37,8% van de SO van groenten in open grond)
  - **kolen** (19,7% van de oppervlakte en 16,6% van de SO van groenten in open grond)
  - **aardbeien** (3,4% van de oppervlakte en 8,5% van de SO van de tuinbouwteelten in open grond)
  - **wortelen** (5,0% van de oppervlakte en 8,3% van de SO van groenten in open grond)

- sierteelt onder glas bij de gespecialiseerde bedrijven met bloemen en sierplanten onder glas (*EU-type 212*):
  - **azalea** (32,3% van de oppervlakte en 13,2% van de SO van sierteelt onder glas)
  - **snijbloemen** (13,0% van de oppervlakte en 15,5% van de SO van sierteelt onder glas)
  - **perk- en balkonplanten** (23,9% van de oppervlakte en 26,6% van de SO van sierteelt onder glas)
  - **potplanten** (19,9% van de oppervlakte en 32,8% van de SO van sierteelt onder glas)

- sierteelt in open grond bij de gespecialiseerde bedrijven met bloemen en sierplanten open grond (*EU-type 222*):
  - **azalea** (18,6% van de oppervlakte en 32,3% van de SO van sierteelt open grond)
  - **potplanten** (52,8% van de oppervlakte en 51,8% van de SO van sierteelt open grond)
  - **perk- en balkonplanten** (omdat perk- en balkonplanten onder glas werden geselecteerd)
  - **snijbloemen** (omdat snijbloemen onder glas werden geselecteerd)

- sierplanten (boomkwekerij) in open grond (70,7% van de oppervlakte en de SO van de boomkwekerijen in open grond) bij de gespecialiseerde boomkwekerijen (*EU-type 232*);

- fruitteelt bij de gespecialiseerde fruitteeltbedrijven (andere dan citrusfruit, tropisch fruit en noten) (*EU-type 361*)
  - **pitvruchten** (91,8% van de oppervlakte van de boomgaarden) waarvan:
    - **appelen** (48,6% van de oppervlakte van de boomgaarden)
    - **peren** (43,2% van de oppervlakte van de boomgaarden)

- extensief geteelde witloofwortelen (streekproduct, zie paragraaf 4.4) bij bedrijven met combinaties van akker- en tuinbouw (*EU-type 612*).

Om gespecialiseerde boomkwekerijen op een analoge manier op te delen werd naast de groep van bedrijven die twee derde van hun SO uit sierplanten in open grond halen ook een bedrijfstype ‘gespecialiseerde overige boomkwekerijen in open grond’ gecreëerd. Zo kunnen

de gespecialiseerde boomkwekerijen in open grond worden onderscheiden van de gespecialiseerde boomkwekerijen onder glas en de gespecialiseerde boomkwekerijen met combinaties van teelten in open grond en onder glas. Voor teelten die zowel in open grond (of onder lage beschermingsafdekking) als onder glas (of onder andere hoge beschermingsafdekking) worden geteeld, zoals aardbeien, witloof (wortelen en forcerie), azalea's, snijbloemen, perk- en balkonplanten en potplanten werd er ook een bedrijfstype gecreëerd bij bedrijven met diverse tuinbouwteelten (*EU-type 233*). Bij de fruitteeltbedrijven (*EU-type 361*) wordt ook een bedrijfstype kleinfruit en een bedrijfstype met combinaties van pitvruchten en kleinfruit gecreëerd.

Het bedrijfstype wortelen bij de gespecialiseerde opengrondsgroentebedrijven werd niet geselecteerd als bedrijfstype in de nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie. Er zijn niet voldoende bedrijven van dit type. Wortelen in open grond worden blijkbaar hoofdzakelijk geteeld in vruchtwisseling met andere teelten. Bosplanten en fruitplanten halen wel een procentueel aandeel groter dan 10% maar deze werden ook niet geselecteerd in Vlaanderen.

4.3 Gebruik van geaggregeerde SO of gespecialiseerde SO?

Bij het programmeren van de nieuwe voorgestelde tuinbouwtypologie werd een belangrijke afweging genomen welke SO-coëfficiënten gebruikt zouden worden. De probleemstelling was als volgt.

Er bestaan bij AMS twee lijsten met SO-coëfficiënten, namelijk een lijst met gedetailleerde SO-coëfficiënten (D'Hooghe & Campens, 2009) en een kortere lijst met de geaggregeerde SO-coëfficiënten die worden doorgegeven aan Eurostat.

De berekening van de gedetailleerde SO-lijst voor Vlaanderen werd in paragraaf 3.2.2 kort beschreven. Het voordeel van deze data is dat er voor iedere teelt een SO-coëfficiënt beschikbaar is. Wel moet worden vermeld dat bij een tekort aan gegevens voor de berekening van de SO van een kleine teelt er soms ook gebruik werd gemaakt van de data van een gelijkaardige teelt. Zo bevat het LMN bijvoorbeeld te weinig data om een accurate en verantwoorde berekening te maken van de SO van venkel waardoor die van 'andere groenten' werd gehanteerd. Kortom, deze lijst is vooral interessant voor veel voorkomende teelten. Voor veel voorkomende teelten geeft de individuele SO een betere weergave van de waarde van een teelt in Vlaanderen.

Aan EUROSTAT worden enkel geaggregeerde SO-coëfficiënten doorgegeven die nodig zijn om de Europese typologie te berekenen. Om de Europese typologie te berekenen volstaan de volgende geaggregeerde SO-coëfficiënten voor de tuinbouwteelten:

- verse groenten, meloenen en aardbeien in open grond of onder lage beschermingsafdekking (tuinbouwmatig / intensief geteeld) (2.01.07.01.02);
- verse groenten, meloenen en aardbeien onder glas of andere hoge (betreedbare) beschermingsinstallatie (2.01.07.02);
- bloemen en sierplanten (exclusief boomkwekerijgewassen, met inbegrip van bollenteelt) in open grond of onder lage beschermingsafdekking (2.01.08.01);
- bloemen en sierplanten (exclusief boomkwekerijgewassen) onder glas of andere hoge (betreedbare) beschermingsafdekking (2.01.08.02);
- boomgaarden en kleinfruit (fruitbomen en bessen) (2.04.01);
- vers fruit en kleinfruit van gematigde breedten (2.04.01.01.01);
- kleinfruit en bessen (2.04.01.02);
- boomkwekerijen (2.04.05);
- andere meerjarige culturen (2.04.06);
- meerjarige culturen onder glas (2.04.07);
- champignons (2.06.01).

Tussen haakjes staan de nieuwe Europese FSS-codes vermeld. Een geaggregeerde SO-coëfficiënt van een groep teelten is het gewogen gemiddelde van de gedetailleerde SO-coëfficiënten van de teelten die tot de teeltgroep behoren. Als gewicht wordt de oppervlakte in de landbouwtelling gebruikt.

Bij het berekenen van de Vlaamse tuinbouwtypologie zou men de geaggregeerde SO-coëfficiënten kunnen gebruiken. Voor alle glasgroenten wordt dan exact dezelfde SO-coëfficiënt gebruikt. De onderverdeling van de gespecialiseerde glasgroentebedrijven in

gespecialiseerde tomaten-, sla-, aardbeien-, paprika- en komkommerbedrijven gebeurt dan op basis van de oppervlakten in plaats van het economisch belang van de verschillende groenten.

De voor- en nadelen van de beide opties worden hieronder even kort opgesomd:

	VOORDELEN	NADELEN
Gedetailleerde SO-coëfficiënt	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Verdere onderverdeling van de driecijferige EU typologie in een vijfcijferige Vlaamse typologie gebeurt op basis van de verwachte opbrengst of SO van een bepaalde teelt. De totale SO van een bedrijf wordt dus berekend per individuele teelt en niet per driecijferige EU-categorie en is dus preciezer. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Deze vijfcijferige tuinbouwtypologie verschilt voor ongeveer 1000 bedrijven (van de circa 32000 in de 15-mei landbouwtelling) van de driecijferige EU-typologie. M.a.w. 1000 bedrijven vallen onder een andere categorie dan deze op basis van de EU codering. Eurostat berekent de typologie immers steeds met de set geaggregeerde SO.
Geaggregeerde SO-coëfficiënt	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Een driecijferige Vlaamse tuinbouwtypologie voor Vlaanderen zou voor elk bedrijf identiek zijn aan de driecijferige code van de Europese typologie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Een verdere onderverdeling van de driecijferige EU-typologie in een vijfcijferige Vlaamse typologie zou in feite alleen gebeuren op basis van de teeltoppervlaktes. M.a.w. de oppervlakte bepaalt de totale SO na de driecijferige code aangezien de SO-coëfficiënt hierna dezelfde blijft.

Het besluit werd genomen om de meest gedetailleerde SO te gebruiken voor die teelten waarvoor een gespecialiseerd bedrijfstype werd gecreëerd in de nieuwe Vlaamse typologie. De overige teelten van een bepaalde categorie die niet onder een gespecialiseerd bedrijfstype vallen, worden dan samengenomen en daaruit wordt dan een nieuwe geaggregeerde SO berekend. Deze nieuwe geaggregeerde SO bevat dus niet alle teelten van een categorie, maar alleen die teelten van de categorie die onder ‘overige’ vallen en geen eigen gespecialiseerd bedrijfstype hebben.

Het is dan ook de bedoeling om dezelfde set van SO’s zowel te gebruiken bij de berekening van de nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie als voor die van de EU-typologie.

Zo zullen er in de toekomst twee versies van het Europese bedrijfstype worden berekend voor de Vlaamse bedrijven in de landbouwtelling en in het LMN: één op basis van de geaggregeerde SO (die overgemaakt dienen te worden aan Eurostat) en één op basis van de set SO gebruikt voor de tuinbouwtypologie.

4.4 Witloof

4.4.1 Probleemstelling

Bij het opstellen van de nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie op basis van SO werden we geconfronteerd met een probleem toen het bedrijfstype bepaald moest worden van bedrijven die witloof forceren.

In de vorige tuinbouwtypologie werd beslist om de teelt van witloofwortelen op te splitsen in een intensieve en een extensieve teelt. Onder de extensieve witloofwortelteelt vielen de wortelen die verkocht werden door het bedrijf waar ze werden geteeld. Voor alle duidelijkheid, deze wortelen mogen dus niet worden geforceerd op het bedrijf waar ze werden geteeld. Deze teelt, die dikwijls gebeurt in afwisseling met landbouwteelten, werd integraal als akkerbouwteelt beschouwd. Onder de intensieve witloofwortelteelt vielen de witloofwortelen die na de oogst (al dan niet na bewaring) geforceerd werden op hetzelfde bedrijf waar ze werden geteeld. Deze wortelen, die dikwijls worden geteeld in afwisseling met tuinbouwteelten, werden wel als tuinbouwteelt aanzien. Er is dus eigenlijk geen verschil in teeltwijze maar wel in de bestemming van de intensieve en extensieve witloofwortelen.

Er werd vroeger een BSS berekend voor intensief en extensief geteelde witloofwortelen maar niet voor de witloofforcerie apart. De BSS van extensief geteelde witloofwortelen was de opbrengst van de wortelen verminderd met de specifieke kosten, gedeeld door de oppervlakte witloofwortelen. De BSS van intensief geteelde witloofwortelen was de opbrengst van het geforceerde witloof verminderd met de specifieke kosten van de witloofwortelen en de witloofforcerie gedeeld door de oppervlakte van de witloofwortelen. Bij het berekenen van de economische grootte en bedrijfstype van de bedrijven werd geen rekening gehouden met de oppervlakte van de witloofforcerie. Er werd toen van uitgegaan dat alle bedrijven die witloof forceren ook witloofwortelen telen. Toen men in 1978 de eerste Vlaamse tuinbouwtypologie opstelde was het namelijk nog niet gangbaar om witloofwortelen te forceren die aangekocht werden bij andere bedrijven.

In de landbouwtelling van 2007 werden er 61 bedrijven geregistreerd die witloof forceren en geen witloofwortelen telen. Wanneer hun economische grootte wordt berekend op basis van BSS zal hun witloofforcerie niet in rekening worden gebracht, hetgeen uiteraard resulteert in een onderschatting van de economische dimensie, wat geen juiste berekening van het bedrijfstype toelaat.

4.4.2 Mogelijke oplossingen

Om bedrijven met forcerie van aangekochte witloofwortelen eenduidig te kunnen typeren en classificeren werd besloten om in de nieuwe tuinbouwtypologie voor Vlaanderen een nieuw bedrijfstype aan te maken. Hieronder zouden witloofforceriebedrijven vallen die witloof forceren dat hoofdzakelijk afkomstig is van aangekochte witloofwortelen. Eerst werd beslist waar dit nieuwe bedrijfstype wordt toegevoegd in de structuur van de bedrijfstypes.

De witloofforcerie in hydrocultuur toont qua opstelling (meestal verschillende lagen boven elkaar) enige vergelijking met de champignonteelt. Er bestaat echter alleen een

Europees bedrijfstype voor de champignonteelt (231 ‘gespecialiseerde champignonbedrijven’).

Onze primaire opzet bij het opstellen van een nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie was om die eenduidig op de Europese typologie te laten aansluiten. Door een nieuw bedrijfstype toe te voegen op hetzelfde niveau als het Europese type 231 ‘gespecialiseerde champignonbedrijven’ zou de structuur van de Vlaamse tuinbouwtypologie niet langer aansluiten op die van de Europese typologie op basis van SO.

Daarom werd het bedrijfstype forcerie aangemaakt als subtype van ‘gespecialiseerde glasgroentebedrijven’. De letterlijke vertaling uit het Engels van dit bedrijfstype is immers ‘groenteteelt onder glas of toegankelijke beschutting’. De forcerie werd ook opgesplitst in ‘witloofforcerie in open grond’ en ‘witloofforcerie hydrocultuur’ elk met een afzonderlijke SO omdat hydrocultuur intensiever en meer stuurbaar is.

Ook de classificatie van de witloofwortelen werd opnieuw bekeken. Aangezien er een SO-coëfficiënt voor forcerie werd ingevoerd, bestaat er niet langer een verschil tussen intensieve en extensieve witloofwortelen.

Daarom werden de volgende drie mogelijkheden vergeleken:

- 1) Alle witloofwortelen, zowel die geteeld in afwisseling met landbouwteelten als die geteeld in afwisseling met tuinbouwteelten, worden beschouwd als extensief geteelde groenten in open grond. De witloofwortelteelt wordt dus volledig ingedeeld bij de akkerbouw. Bedrijven die twee derde van hun SO halen uit respectievelijk witloofforcerie, witloofwortelen en witloofforcerie en – wortelen samen, zijn respectievelijk gespecialiseerde glasgroentebedrijven (EU-type 211), gespecialiseerde akkerbouwbedrijven (EU-type 1) en bedrijven met combinaties van gewassen (EU-type 6). Er bestaat dus maar één SO-coëfficiënt voor witloofwortelen en dat is die van de extensief geteelde witloofwortelen.

Productierichting (NIS codes 2002)	SO-waarde (ha)
Witloofwortelen voor industriële verwerking (= extensieve teelt) (C171031)	3404
Witloofforcerie open grond (O041000)	2281500
Witloofforcerie hydrocultuur (O042000)	5577100

- 2) Alle witloofwortelen, zowel die geteeld in afwisseling met landbouwteelten als die geteeld in afwisseling met tuinbouwteelten, worden beschouwd als intensief geteelde groenten in open grond. De witloofwortelteelt wordt dus volledig ingedeeld bij de tuinbouw. Bedrijven die twee derde van hun SO halen uit witloofforcerie, witloofwortelen en witloofforcerie en -wortelen samen, zijn respectievelijk gespecialiseerde glasgroentebedrijven (EU-type 211), gespecialiseerde opengrondsgroentebedrijven (EU-type 221) en bedrijven met diverse tuinbouwteelten (EU-type 233). Hier is de SO-coëfficiënt van alle witloofwortelen gelijk aan die van de intensief geteelde witloofwortelen.

Productierichting (NIS codes 2002)	SO-waarde (ha)
Witloofwortelen voor forcerie (= intensieve teelt) (C171111)	3404
Witloofforcerie open grond (O041000)	2281500
Witloofforcerie hydrocultuur (O042000)	5577100

- 3) Witloofwortelen die niet op het eigen bedrijf geforceerd zullen worden, beschouwt men als extensief geteelde groenten in open grond. Witloofwortelen geteeld op het bedrijf waar ze ook geforceerd worden, beschouwt men als intensief geteelde groenten in open grond. De SO-coëfficiënten van de extensief en intensief geteelde witloofwortelen zijn echter even groot. Dus indien op een bedrijf witloofforcerie en witloofwortelen aanwezig zijn dan wordt er aangenomen dat op zijn minst een deel van de witloofwortelen die geteeld worden op dat bedrijf ook daar geforceerd zullen worden. Bedrijven die twee derde van hun SO halen uit respectievelijk alleen witloofforcerie en witloofforcerie en –wortelen samen zijn respectievelijk gespecialiseerde glasgroentebedrijven (EU-type 211) en bedrijven met diverse tuinbouwteelten (EU-type 233). Bedrijven zonder (respectievelijk met) forcerie die twee derde van hun SO halen uit witloofwortelen zijn gespecialiseerde akkerbouwbedrijven (EU-type 1) (respectievelijk gespecialiseerde opengrondsgroentebedrijven (EU-type 221)).

Productierichting (NIS codes 2002)	SO-waarde (ha)
Witloofwortelen voor industriële verwerking (= extensieve teelt) (C171031)	3404
Witloofwortelen voor forcerie (= intensieve teelt) (C171111)	3404
Witloofforcerie open grond (O041000)	2281500
Witloofforcerie hydrocultuur (O042000)	5577100

4.4.3 Resultaat

In de landbouwtelling van 2007 zijn er 61 bedrijven met forcerie en zonder witloofwortelteelt, 122 bedrijven met witloofwortelteelt en zonder forcerie en 394 bedrijven met zowel forcerie als witloofwortelen. Er zijn dus 455 (= 61 + 394) bedrijven met witloofforcerie.

Voor deze 577 bedrijven werd het bedrijfstype bepaald voor elk van de drie indelingen van witloofwortelen zoals beschreven in paragraaf 4.4.2. De verdeling van de bedrijven over de bedrijfstypes staat in Tabellen 12-14. De bedrijfstypes met een belangrijk aandeel witloofforcerie en/of witloofwortelen zijn met geel aangeduid.

Tabel 12 Aantal bedrijven per bedrijfstype bij optie 1 (alle witloofwortelen zijn extensief geteelde akkerbouwgewassen)

	Typologie-code	Verklaring	TYPE			Totaal
			forcerie	forcerie en wortelen extensief	wortelen extensief	
AKKERBOUW	15100		0	0	5	5
	16100		0	0	3	3
	16200		0	1	4	5
	16300	Gespec. extensieve opengrondsgroentebedrijven (witloofwortelen ext. > 2/3 SO)	0	0	1	1
	16600		0	7	48	55
TUINBOUW	21160	Gespec. bedrijven witloofforcerie (forcerie > 2/3 SO)	30	190	0	220
	21190		6	9	1	16
	21220		0	0	1	1
	21300		0	3	2	5
	22150		0	0	1	1
	22190		1	1	2	4
	22290		1	0	0	1
	23100		0	0	1	1
	23219		0	0	1	1
	23320	Gespec. bedrijven witloofwortelteelt + forcerie open grond en bedekt (witloofwortelen int. + forcerie > 2/3 SO)	0	0	0	0
	23330	Gespec. bedrijven overige groenten open grond en onder glas	5	34	0	39
	23390		2	2	1	5
	36111		0	0	1	1
	36190		0	0	1	1
45000		1	8	0	9	

	46000		0	0	3	3
	47000		0	1	4	5
	48400		1	0	0	1
	51200		0	1	1	2
	51300		1	0	3	4
GEMENGDE BEDRIJVEN	61100		0	1	1	2
	61210	Bedrijven met combinatie van forcerie en witloofwortelteelt (forcerie + witloofwortelen ext. > 2/3 SO)	0	10	0	10
	61290		6	35	7	48
	61500		0	8	1	9
	61600		5	47	0	52
	73100		0	0	1	1
	74200		0	0	2	2
	83100		0	1	3	4
	83200		0	0	2	2
	83300		0	3	4	7
	83400		0	1	8	9
	84100		1	0	2	3
	84400		1	31	7	39
	Totaal		61	394	122	577

Indien alle witloofwortelen ingedeeld worden bij de akkerbouwgewassen, zijn 220 van de 455 bedrijven met witloofforcerie gespecialiseerd in de witloofforcerie (SO forcerie > 2/3 totale SO). Van deze 220 gespecialiseerde forceriebedrijven zijn er 30 die hun witloofwortelen uitsluitend aankopen en dus niet zelf telen. Verder zijn er 190 bedrijven die witloofwortelen telen en waarvan de SO van de forcerie groter is dan twee derde van de totale SO van het bedrijf. Voor 30 van de 61 bedrijven die wel witloofforcerie hebben maar geen eigen witloofwortelteelt, vertegenwoordigt de forcerie meer dan twee derde van de totale SO van het bedrijf.

De 10 bedrijven die onder het type **61210** vallen, zijn een combinatie van akkerbouw- en tuinbouwteelten. Dus noch de akkerbouw- (witloofwortelen ext.) noch de tuinbouwteelt (forcerie) behaalt twee derde van de totale SO, maar samen doen ze dat wel.

Tot slot is er één bedrijf dat meer dan twee derde van de totale SO haalt uit de teelt van extensieve opengrondsgroenten. Het bedrijf haalt bovendien twee derde van de totale SO uit de teelt van witloofwortelen. Dit bedrijf forceert zelf geen witloof.

Het aantal gemengde bedrijven (hoofdtype 6) zal in deze optie het grootst zijn omdat de bedrijven met de combinatie akkerbouw en tuinbouw die samen meer dan twee derde van de totale SO innemen zich hier bevinden.

In Tabel 13 staat de verdeling van de bedrijven volgens optie 2. Net zoals in Tabel 12 zijn ook hier 30 bedrijven gespecialiseerd in witloofforcerie zonder zelf witloofwortelen te telen ('21160').

Tabel 13 Aantal bedrijven per bedrijfstype volgens optie 2 (alle witloofwortelen zijn intensief geteelde groenten in open grond)

	Typologie-code	Verklaring	TYPE			Totaal
			forcerie	forcerie en wortelen intensief	wortelen intensief	
AKKER-BOUW	15100		0	0	5	5
	16100		0	0	3	3
	16200		0	1	4	5
	16300	Gespec. extensieve opengrondsgroentebedrijven (witloofwortelen ext. > 2/3 SO)	0	0	0	0
	16600		0	4	36	40
TUINBOUW	21160	Gespec. bedrijven witloofforcerie (forcerie > 2/3 SO)	30	190	0	220
	21190		6	9	1	16
	21220		0	0	1	1
	21300		0	3	2	5
	22110	Gespec. bedrijven witloofwortelen (witloofwortelen int.> 2/3 SO)	0	0	1	1
	22150		0	0	1	1
	22190		1	2	6	9
	22290		1	0	0	1
	23100		0	0	1	1
	23219		0	0	1	1
	23320	Gespec. bedrijven witloofwortelteelt + forcerie open grond en bedekt (witloofwortelen int. + forcerie > 2/3 SO)	0	23	0	23
	23330	Gespec. bedrijven overige groenten open grond en onder glas	5	56	1	62
	23390		2	2	1	5
	36111		0	0	1	1
	36190		0	0	1	1
45000		1	8	0	9	
46000		0	0	3	3	
47000		0	1	4	5	
48400		1	0	0	1	
51200		0	1	1	2	

	51300		1	0	3	4
GEMENGDE BEDRIJVEN	61100		0	1	1	2
	61210	Bedrijven met combinatie van forcerie en witloofwortelteelt (forcerie + witloofwortelen ext. > 2/3 SO)	0	0	0	0
	61290	Bedrijven met <u>andere</u> combinaties van akkerbouw en tuinbouw	6	23	10	39
	61500		0	6	5	11
	61600		5	28	0	33
	73100		0	0	1	1
	74200		0	0	2	2
	83100		0	0	2	2
	83200		0	0	2	2
	83300		0	3	1	4
	83400		0	0	4	4
	84100		1	0	1	2
	84400		1	33	16	50
	Totaal		61	394	122	577

In de bovenstaande tabel is te zien dat er in totaal 220 bedrijven gespecialiseerd zijn in witloofforcerie, dat zijn er evenveel als in optie 1. Wat vrij logisch is aangezien de SO's dezelfde blijven.

Net zoals in optie 1 is er één bedrijf dat meer dan twee derde van de totale SO haalt uit de teelt van witloofwortelen. In optie 2 kreeg dit bedrijfstype wel een eigen typologiecode namelijk '22110'.

In Tabel 13 zijn 23 bedrijven te vinden waarvan de witloofwortelteelt en de forcerie samen minstens twee derde van de totale SO innemen ('23320'). In Tabel 12 komt dit bedrijfstype niet voor omdat de combinatie van forcerie en de witloofwortelteelt daar geen tuinbouwbedrijf is maar wel een gecombineerd akker- en tuinbouwbedrijf ('6****').

Omdat de witloofwortelen in Tabel 13 dus allemaal tot de tuinbouwteelten behoren, zal het bedrijfstype '61210' (= bedrijven met combinatie van forcerie en extensieve witloofwortelteelt (forcerie + wortelen ext. > 2/3 SO)) ook geen bedrijven bevatten. In deze optie bestaat dus alleen het bedrijfstype '61290'. Hieronder zal men echter niet veel bedrijven vinden die relevant zijn voor dit probleem. Op deze bedrijven komt namelijk wel een witloofwortelteelt en/of forcerie voor maar het aandeel hiervan is niet groot genoeg om echt een rol te spelen.

Bedrijfstype '23330' (gespecialiseerde bedrijven overige groenten open grond en onder glas) bevat in deze optie in totaal 62 bedrijven. Deze bedrijven bezitten naast hun witloofwortelteelt en/of hun forcerie ook andere tuinbouwteelten die alles samen meer dan tweederde van de totale SO uitmaken. In optie 1 waren dit er maar 39 omdat de witloofwortelen daar tot de akkerbouwteelten behoorden.

Tabel 14 Aantal bedrijven per bedrijfstype bij optie 3 (zowel intensieve als extensieve witloofwortelen)

	Typologie-code	Verklaring	TYPE						Totaal	
			forcerie	forcerie en wortelen ext.	forcerie en wortelen int. & ext.	forcerie en wortelen int.	wortelen extensief	wortelen intensief		wortelen int. & ext.
AKKERBOUW	15100		0	0	0	0	5	0	0	5
	16100		0	0	0	0	3	0	0	3
	16200		0	0	0	1	4	0	0	5
	16300	Gespec. ext. Opengrondsgroentebedrijven (witloofwortelen ext. > 2/3 SO)	0	0	0	0	1	0	0	1
	16600		0	1	1	3	38	5	1	49
TUINBOUW	21160	Gespec. bedrijven witloofforcerie (forcerie > 2/3 SO)	30	1	2	187	0	0	0	220
	21190		6	0	0	9	1	0	0	16
	21220		0	0	0	0	0	1	0	1
	21300		0	0	0	3	1	1	0	5
	22110	Gespec. bedrijven witloofwortelen open grond	0	0	0	0	0	0	0	0
	22140		0	0	0	0	1	0	0	1
	22190		1	0	0	2	0	4	0	7
	22290		1	0	0	0	0	0	0	1
	23100		0	0	0	0	0	1	0	1
	23219		0	0	0	0	1	0	0	1
	23320	Gespec. bedrijven witloofwortelteelt + forcerie open grond en bedekt (witloofwortelen int. + forcerie > 2/3 SO)	0	0	1	21	0	0	0	22
	23330	Gespec. bedrijven overige groenten open grond en onder glas	5	0	1	55	0	0	0	61
	23390		2	0	0	2	0	1	0	5
36111		0	0	0	0	0	1	0	1	

	36190		0	0	0	0	1	0	0	1
	45000		1	0	0	8	0	0	0	9
	46000		0	0	0	0	3	0	0	3
	47000		0	0	0	1	3	1	0	5
	48400		1	0	0	0	0	0	0	1
	51200		0	0	0	1	1	0	0	2
	51300		1	0	0	0	3	0	0	4
GEMENGDE BEDRIJVEN	61100		0	0	0	1	0	1	0	2
	61290	Bedrijven met <u>andere</u> combinaties van akkerbouw en tuinbouw	6	1	2	20	4	3	0	36
	61500		0	0	0	6	1	2	0	9
	61600		5	0	0	28	0	0	0	33
	73100		0	0	0	0	1	0	0	1
	74200		0	0	0	0	1	1	0	2
	83100		0	0	0	0	3	0	0	3
	83200		0	0	0	0	2	0	0	2
83300		0	0	0	3	3	0	0	6	
83400		0	0	0	0	4	1	0	5	
84100		1	0	0	0	2	0	0	3	
84400		1	0	0	33	6	5	0	45	
	Totaal		61	3	7	384	93	28	1	577

Uit Tabel 14 blijkt dat er op 15 mei 2007 455 bedrijven waren met witloofforcerie (61: forcerie; 384: forcerie en wortelen intensief; 3: forcerie en wortelen extensief; 7: forcerie en wortelen intensief en extensief). Er zijn drie bedrijven die zowel forcerie als extensieve witloofwortelteelt hebben, hetgeen onlogisch is aangezien kan worden aangenomen dat een gedeelte van de witloofwortelen op dergelijke bedrijven bestemd zal zijn voor forcerie op het eigen bedrijf. Er wordt dus verwacht dat de bedrijven die een deel van hun witloofwortelen verkopen en een ander deel zelf forceren terechtkomen in de kolom 'forcerie en wortelen int. & ext.'.

Er waren 122 bedrijven met witloofwortelteelt (93: extensieve wortelteelt; 28: intensieve wortelteelt; 1: intensieve en extensieve wortelteelt). Contradictorisch is dat er 29 bedrijven zijn die een intensieve witloofwortelteelt hebben zonder dat er een oppervlakte forcerie aanwezig is.

De meest logische verklaring voor deze anomalieën is dat de 15-meitelling een momentopname is. Bedrijven die op dat moment witloofwortelen hebben staan voor de forcerie (intensief) maar op dat moment nog geen forcerie hebben, hebben een intensieve witloofwortelteelt en geen forcerie. Bedrijven die op 15 mei witloof forceren en witloofwortelen telen die ze zelf niet zullen forceren, hebben een extensieve witloofwortelteelt en forcerie.

Wanneer de drie opties met elkaar worden vergeleken, is te zien dat er steeds 484 bedrijven zijn die verschuiven binnen de hoofdtypen 1, 2, 3 en 6. Optie 2 en 3 bezitten beide 58 gemengde bedrijven (type '6****') die een witloofforcerie en een witloofwortelteelt hebben.

In optie 1 is te zien dat er een bedrijf is dat twee derde van zijn totale SO haalt uit opengrondsgroenten. Ook in optie 3 kunnen deze gespecialiseerde akkerbouwbedrijven gelokaliseerd worden die uitsluitend extensieve witloofwortelen telen ('16300').

Bij de opties 2 en 3 worden bedrijven die meer dan twee derde van de SO halen uit witloofforcerie en witloofwortelteelt samen ingedeeld bij de gespecialiseerde tuinbouwbedrijven. Dit geeft een correctere indeling dan bij optie 1.

Omdat optie 3 in verschillende opzichten ook beter aansluit bij de vorige typologie wordt voor optie 3 geopteerd. Dus de intensief en extensief geteelde witloofwortelen krijgen elk een afzonderlijke SO-coëfficiënt.

4.5 Resultaat en aanpassingen van de nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie

In Tabel 15 wordt een overzicht gegeven van de nieuwe Vlaamse typologie voor tuinbouwbedrijven. Ook de voorwaarde om tot een bepaald bedrijfstype te behoren, staat telkens vermeld.

Aan de linker zijde van de eerste kolom in Tabel 15 wordt steeds beschreven voor welke (nieuwe) FSS-code de bijdrage groter moet zijn dan twee derden van de totale SO van een bedrijf. Indien aan deze voorwaarde wordt voldaan, krijgt het bedrijf de bijbehorende vijfcijferige typologiecode (in het vet). Indien de tuinbouwtypologiecode omkaderd wordt door een stippellijn, is deze code specifiek voor Vlaanderen.

P2		> 2/3 Totale SO		
2.01.07.02. + 2.01.08.02.		> 2/3	Totale SO	21000
2.01.07.02.		> 2/3	Totale SO	21100
2.01.07.02.01+		> 2/3	Totale SO	21110
2.01.07.02.04				
2.01.07.02.08		> 2/3	Totale SO	21120

Nieuwe
FSS-code

Voorwaarde

Vlaamse
tuinbouwtypologie code

De tweede kolom geeft de benaming en de code weer voor elk bedrijfstype dat valt onder de tuinbouwtypologie. Indien de laatste twee cijfers van de vijfcijferige tuinbouwtypologie code twee nullen zijn, is de code van Europese oorsprong. Is dit niet het geval, dan is het een Vlaamse tuinbouwtypologie code.

Hier is dus duidelijk te zien hoe de Vlaamse tuinbouwtypologie een uitbreiding vormt van de nieuwe Europese tuinbouwtypologie op basis van de SO. Om een duidelijker onderscheid te kunnen maken, wordt de Vlaamse code ook nog eens aangeduid in het geel (zie onderstaand voorbeeld).

20000. Gespecialiseerde tuinbouwbedrijven	
21000. Gespecialiseerde glastuinbouwbedrijven	
21100. Gespecialiseerde glasgroentebedrijven	
21110	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven tomaten onder glas
21120	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven sla onder glas

Europese
tuinbouwtypologie
(code + benaming)

Vlaamse
tuinbouwtypologie
(code + benaming
volgend op deze van
Europa)

Samenvattend wordt in Bijlage III nog een duidelijk overzicht gegeven van de codes en hun benaming in de nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie.

Tabel 15 Overzicht van de nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie

P2 > 2/3 Totale SO				20000. Gespecialiseerde tuinbouwbedrijven	
2.01.07.02. + 2.01.08.02. > 2/3 Totale SO				21000. Gespecialiseerde glastuinbouwbedrijven	
21000				21000. Gespecialiseerde glastuinbouwbedrijven	
2.01.07.02.	> 2/3	Totale SO	21100	21100. Gespecialiseerde glasgroentebedrijven	
2.01.07.02.01 + 2.01.07.02.04	>2/3	Totale SO	21110	21110	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven tomaten onder glas
2.01.07.02.08	>2/3	Totale SO	21120	21120	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven sla onder glas
2.01.07.02.02	>2/3	Totale SO	21130	21130	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven aardbeien onder glas
2.01.07.02.03	>2/3	Totale SO	21140	21140	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven paprika onder glas
2.01.07.02.05	>2/3	Totale SO	21150	21150	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven komkommer onder glas
2.01.07.02.19 + 2.01.07.02.20	>2/3	Totale SO	21160	21160	Gespecialiseerde bedrijven witloofforcerie
Overige			21190	21190	Overige gespecialiseerde glasgroentebedrijven
2.01.08.02.	> 2/3	Totale SO	21200	21200. Gespecialiseerde bedrijven met bloemen en sierplanten onder glas	
2.01.08.02.01	>2/3	Totale SO	21210	21210	Gespecialiseerde bedrijven azalea's onder glas
2.01.08.02.03	>2/3	Totale SO	21220	21220	Gespecialiseerde bedrijven snijbloemen onder glas
2.01.08.02.04	>2/3	Totale SO	21230	21230	Gespecialiseerde bedrijven perk- en balkonplanten
2.01.08.02.05	>2/3	Totale SO	21240	21240	Gespecialiseerde bedrijven potplanten onder glas
Overige	>2/3	Totale SO	21290	21290	Overige gespecialiseerde bedrijven bloemen en sierplanten onder glas
Andere			21300	21300. Gespecialiseerde bedrijven gemengde tuinbouw onder glas	

2.01.07.01.02. + 2.01.08.01. > 2/3 Totale SO				22000
2.01.07.01.02	> 2/3	Totale SO	22100	
2.01.07.01.02.08	>2/3	Totale SO	22110	
2.01.07.01.02.20	>2/3	Totale SO	22120	
2.01.07.01.02.21	>2/3	Totale SO	22130	
2.01.07.01.02.26	>2/3	Totale SO	22140	
Overige			22190	
2.01.08.01	> 2/3	Totale SO	22200	
2.01.08.01.01	>2/3	Totale SO	22210	
2.01.08.01.05	>2/3	Totale SO	22220	
Overige			22290	
Andere			22300	
2.01.07.02. + 2.01.08.02. ≤ 2/3 Totale SO EN				23000
2.01.07.01.02. + 2.01.08.01. ≤ 2/3 Totale SO				23000
2.06.01.	> 2/3	Totale SO	23100	
2.04.05.	> 2/3	Totale SO	23200	
2.04.05.01	>2/3	Totale SO	23210	
2.04.05.01.01	>2/3	Totale SO	23211	

22000. Gespecialiseerde opengrondtuinbouwbedrijven

22100. Gespecialiseerde opengrondsgroentebedrijven

22110	Gespecialiseerde bedrijven witloofwortelen open grond
22120	Gespecialiseerde groentebedrijven prei open grond
22130	Gespecialiseerde groentebedrijven kolen open grond
22140	Gespecialiseerde groentebedrijven aardbeien open grond
22190	Overige gespecialiseerde opengrondsgroentebedrijven

22200. Gespecialiseerde bedrijven bloemen en sierplanten open grond

22210	Gespecialiseerde bedrijven azalea's open grond
22220	Gespecialiseerde bedrijven potplanten open grond
22290	Overige gespecialiseerde bedrijven bloemen en sierteelt open grond

22300. Gespecialiseerde bedrijven gemengde tuinbouw open grond

23000. Andere tuinbouwbedrijven

23100. Gespecialiseerde champignonbedrijven

23200. Gespecialiseerde boomkwekerijen

23210	Gespecialiseerde boomkwekerijen open grond
23211	Gespecialiseerde boomkwekerijen sierplanten open grond

anders	>2/3	Totale SO	23219
2.04.05.02	>2/3	Totale SO	23220
Overige			23290
Andere			23300
2.01.07.01.02.26 + 2.01.07.02.02	>2/3	Totale SO	23310
2.01.07.02.19 + 2.01.07.01.02.08	>2/3	Totale SO	23320
2.01.07.02 + 2.01.07.01.02	>2/3	Totale SO	23330
2.01.08.02.01 + 2.01.08.01.01	>2/3	Totale SO	23340
2.01.08.02.03 + 2.01.08.01.03	>2/3	Totale SO	23350
2.01.08.02.04 + 2.01.08.01.04	>2/3	Totale SO	23360
2.01.08.02.05 + 2.01.08.01.05	>2/3	Totale SO	23370
2.01.08.02 + 2.01.08.01	>2/3	Totale SO	23380
overige	>2/3	Totale SO	23390

P3	> 2/3	Totale SO	
	2.04.04.	> 2/3	Totale SO 35000
	2.04.04.01.	> 2/3	Totale SO 35100

	23219	Gespecialiseerde boomkwekerijen overige open grond
23220		Gespecialiseerde boomkwekerijen onder glas
23290		Overige gespecialiseerde boomkwekerijen
23300. Bedrijven met diverse tuinbouwteelten		
23310		Gespecialiseerde bedrijven aardbeien open grond en onder glas
23320		Gespecialiseerde bedrijven witloofwortelen + forcerie open grond en bedekt
23330		Gespecialiseerde bedrijven overige groenten open lucht en onder glas
23340		Gespecialiseerde bedrijven azalea's open grond en onder glas
23350		Gespecialiseerde bedrijven snijbloemen open grond en onder glas
23360		Gespecialiseerde bedrijven perk- en balkonplanten open grond en onder glas
23370		Gespecialiseerde bedrijven potplanten open grond en onder glas
23380		Gespecialiseerde bedrijven overige bloemen en sierteelt open grond en onder glas
23390		Overige bedrijven met diverse tuinbouwteelten

3000. Gespecialiseerde bedrijven met blijvende teelten	
35000. Gespecialiseerde bedrijven wijnbouw en druiventeelt	
35100. Gespecialiseerde wijnbouwbedrijven - kwaliteitswijn	

	2.04.04.02.	> 2/3	Totale SO	35200
	2.04.04.03.	> 2/3	Totale SO	35300
	Andere			35400
	2.04.01. + 2.04.02.	> 2/3	Totale SO	36000
	2.04.01.01.01. + 2.04.01.02.> 2/3		Totale SO	36100
	2.04.01.01.01.01	>2/3	Totale SO	36110
	2.04.01.01.01.01.01	>2/3	Totale SO	36111
	2.04.01.01.01.01.02	>2/3	Totale SO	36112
	2.04.01.01.01.01.01 +	>2/3	Totale SO	36113
	2.04.01.01.01.01.02			
	2.04.01.01.01.03	>2/3	Totale SO	36120
	Overige	>2/3	Totale SO	36190
	2.04.02.	> 2/3	Totale SO	36200
	2.04.01.03.	> 2/3	Totale SO	36300
	2.04.01.01.02.	> 2/3	Totale SO	36400
	Andere			36500
	2.04.03.	> 2/3	Totale SO	37000
	2.04.03.	> 2/3	Totale SO	37000
	Andere			38000
	Andere			38000

35200. Gespecialiseerde wijnbouwbedrijven - andere wijn dan kwaliteitswijn

35300. Gespecialiseerde bedrijven tafeldruiven

35400. Andere bedrijven wijnbouw en druiventeelt

36000. Gespecialiseerde fruit- en citrusteelbedrijven

36100. Gespecialiseerde fruitteeltbedrijven (andere dan citrusfruit, tropisch fruit en noten)

36110 Gespecialiseerde fruitteeltbedrijven pitvruchten

36111 Gespecialiseerde fruitteeltbedrijven
appelen

36112 Gespecialiseerde fruitteeltbedrijven peren

36113 Gespecialiseerde fruitteeltbedrijven
combinatie appelen en peren

36120 Gespecialiseerde fruitteeltbedrijven met kleinfruit
en bessen

36190 Overige gespecialiseerde fruitteeltbedrijven

36200. Gespecialiseerde citrusteelbedrijven

36300. Gespecialiseerde notenteeltbedrijven

36400. Gespecialiseerde bedrijven tropisch fruit

36500. Gespecialiseerde bedrijven fruit, citrusfruit, tropisch fruit en noten: gemengde productie

37000. Gespecialiseerde olijventeeltbedrijven

37000. Gespecialiseerde olijventeeltbedrijven

38000. Bedrijven met diverse combinaties van blijvende teelten

38000. Bedrijven met diverse combinaties van blijvende teelten

P6 (P1 + P2 + P3) > 2/3 Totale SO		6000. Gemengde teelten	
AND {P1 ≤ 2/3 AND P2 ≤ 2/3 AND P3 ≤ 2/3 Total SO} 61000		61000. Gemengde teelten	
	P2 > 1/3 Totale SO EN P3 > 1/3 Totale SO	61100	61100. Bedrijven met combinaties van tuinbouw en blijvende teelten
	P2 > 1/3 Totale SO EN P1 > 1/3 Totale SO	61200	61200. Bedrijven met combinaties van akker- en tuinbouw
	P1 > 1/3 Totale SO EN 2.04.04. > 1/3 Totale SO	61300	61300. Bedrijven met combinaties van akkerbouw en wijnbouw/druiventeelt
	P1 > 1/3 Totale SO EN P3 > 1/3 Totale SO EN 2.04.04. ≤ 1/3 Totale SO	61400	61400. Bedrijven met combinaties van akkerbouw en blijvende teelten
	P1 > 1/3 Totale SO EN P2 ≤ 1/3 Totale SO EN P3 ≤ 1/3 Totale SO	61500	61500. Bedrijven met combinaties van gewassen (accent op akkerbouw)
	Andere	61600	61600. Andere bedrijven met combinaties van gewassen

4.6 Overzicht van bedrijvenverdeling volgens de nieuwe en oude tuinbouwtypologieën

Om een inzicht te krijgen in de verschuiving van de bedrijven uit de oude tuinbouwtypologie (Bijlage II) binnen de nieuwe tuinbouwtypologie (Bijlage IV) werden de Tabellen 16 en 17 opgesteld. Daarin is de verdeling van de bedrijven volgens de verschillende tuinbouwtypologieën (boekjaar 2007) terug te vinden. In de tabellen zijn bepaalde vakjes geel gekleurd, dit zijn de vakjes waarin men verwacht dat de bedrijven uit de oude tuinbouwtypologie terecht zullen komen in de nieuwe tuinbouwtypologie. Zo zal men bijvoorbeeld verwachten dat bedrijven met het type ‘bedrijven met diverse combinaties van blijvende teelten (3400)’ uit de oude EU-typologie terecht zullen komen onder de ‘gespecialiseerde boomkwekerijen (23200)’ en de ‘gespecialiseerde fruitbedrijven (36100)’ in de nieuwe EU-typologie. Over het algemeen is te zien dat onze voorwaarden strenger worden om bedrijven toe te laten tot een gespecialiseerd bedrijfstype.

De 105 bedrijven in het rood gekleurde vakje vallen onder het nieuwe bedrijfstype ‘gespecialiseerde bedrijven witloofforcerie’.

Tabel 16 Verdeling van het aantal bedrijven volgens de oude (BSS) en de nieuwe EU-tuinbouwtypologie (SO)

		Oude EU-typologie op basis van BSS																		
		2011	2012	2013	2021	2022	2023	2031	2032	2033	2034	3211	3400	6010	6020	6040	6050	6061	6062	totaal
Nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie op basis van SO	21110		311															1		312
	21120		241																	241
	21130		182	19																201
	21140		42																	42
	21150		40																	40
	21160	105	3	5										1	45		3	8		170
	21190	3	334	11											2			1		351
	21210					31														31
	21220					117									1					118
	21230					210														210
	21240					131														131
	21290					118														118
	21300		1	2		3	5		16											27
	22120	76		1											3				1	81
	22130	63																		63
22140	76																		76	

22190	348												13			8		369	
22210			9		11													20	
22220			50		4				1							2		57	
22290			57		20											1		78	
22300					2	3							1					6	
23100									57									57	
23211											371	4		2			1	378	
23219											95							95	
23220											14							14	
23290											19	1						20	
23310	4		89															93	
23320	14												3			5		22	
23330	26	17	117										8	1	1	9		179	
23340					6	85												91	
23350																		0	
23360																		0	
23370					4	11												15	
23380					36	76		1	2			1						116	
23390		1	3		3	1		2		12		5	55				3	3	88
36111											169		1		1			2	173
36112											261		1		1			2	265
36113											427	1	5		3			6	442
36120											56	2			2				60
36190											216	1	5		9			6	237
38000												77	2					1	80
61100	8	6	5									2	45			1	9		76
61290	11	1												183	6	6	8		215
61400															24	6		1	31
61500														2		25			27
61600	15	2	5							1			7	21	6	5	70	19	151
totaal	749	1181	257	116	659	215	3	19	57	16	1129	587	128	282	55	47	126	41	5667

In Tabel 17 valt het op dat er een aantal bedrijven zijn die volgens de oude Vlaamse tuinbouwtypologie onder het type ‘bedrijven met overwegend groenten in open grond (2400)’ vallen en nu bij de groenten onder glas terecht komen. De verschuiving van de 109 bedrijven (rood gekleurd vakje) is echter volledig te wijten aan het nieuwe type dat werd toegevoegd in de nieuwe Vlaamse typologie; ‘de gespecialiseerde bedrijven witloofforcerie (21160)’.

Tabel 17 Verdeling van het aantal bedrijven volgens de oude en de nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie

		Oude Vlaamse typologie op basis van BSS												Totaal		
		1000	2100	2200	2300	2400	3100	3200	3300	3400	3500	4100	4200		4300	5000
Nieuwe Vlaamse typologie op basis van SO	21110		2	293	16											311
	21120		1	197	43											241
	21130		201													201
	21140			41	1											42
	21150			34	6											40
	21160		3		1	109									1	114
	21190		11	203	129	5										348
	21210							31								31
	21220									117						117
	21230									3	207					210
	21240						131									131
	21290						70	2	5	8	33					118
	21300				3		3				5				16	27
	22120					77										77
	22130					63										63
	22140		76			-										76
	22190		13			335										348
	22210							20								20
	22220							-			54				1	55
	22290							1	21	27	28					77
	22300									1	1				3	5
	23100	57														57
	23211												371		4	375
	23219												95			95
	23220												14			14
	23290												19		1	20
	23310		93													93
	23320		1			13										14
	23330		10		61	89								1		161
	23340							91								91
	23350															0
	23360															0
	23370						10				5					15

23380						17	2	11	22	60				4	116
23390				2	2	2	1			1		5		75	88
36111											169			2	171
36112											261			1	262
36113											427		1	10	438
36120											56		2		58
36190											216		1	9	226
38000													77	3	80
61100		15		4									2	54	75
61290		2		1	9										12
61600		13		1	8									26	48
totaal	57	441	768	268	710	233	148	37	178	394	1129	504	84	210	5161

LITERATUURBRONNEN

- Bernaerts E., Demuyne E. & Platteau J. (2009) *Productierekening van de Vlaamse land- en tuinbouw 2009*, Beleidsdomein Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, Brussel.
- Beschikking van de Commissie van 29 februari 1984 tot wijziging van Beschikking 74/463/EEG houdende invoering van een communautaire typologie van de landbouwbedrijven. *PB. L.*, 128, 14 mei 1984.
- Beschikking 85/377/EEG van de Commissie van 7 juni 1985 houdende invoering van een communautaire typologie van de landbouwbedrijven. *PB. L.*, 220 van 17 augustus 1985.
- D'Hooghe J. & Campens V. (2009). *Handleiding ter berekening van de Standaard Opbrengsten in Vlaanderen*. Intern document AMS versie 1 (april 2009).
- European Commission 2009, RI/CC 1500 rev. 3. *Typology handbook*. Community committee for the farm accountancy data network, 24 juni 2009.
- Goffinet R. (1986). *Actualisation du plan d'échantillonnage pour le réseau de comptabilités agricoles de l'I.E.A.* L.E.I.- documenten met beperkte verspreiding Nr. 3, Landbouw Economisch Instituut, Brussel.
- Project analyse CLE - CERES bedrijfstypologie 22 juni 2005. Onderwerp: *Bedrijfstypologie*, verslagnummer 001. Documentnaam: 'EU & CLE I2_BT_typologie_23febr2006'.
- Van Lierde D. (1986a). *Een nieuw klassifikatieschema voor de Belgische tuinbouwbedrijven*. L.E.I.- documenten met beperkte verspreiding Nr. 7, Landbouw-Economisch Instituut, Brussel.
- Van Lierde D. (1986b). *Plan van steekproeftrekking voor het tuinbouwboekhoudnet van het L.E.I.* L.E.I.-documenten met beperkte verspreiding Nr. 8.
- Van Lierde D. & Taragola N. (1999). *Structuur van de Belgische tuinbouwbedrijven in 1999*. Centrum voor Landbouweconomie (CLE) Studie A90, Brussel.
- Van Lierde D., Taragola N., Bouquiaux J.M. & Hellemans R. (2001). *A new methodology for stratification and weighting of the Belgian FADN*. Workshop report PACIOLI 9, *Innovations in the FADN*, LEI-DLO, Report 8.02.02, Den Haag, 182-189.
- Verordening (EG) 1166/2008 van het Europese Parlement en de Raad, van 19 november 2008, betreffende enquêtes naar de structuur van de landbouwbedrijven en de enquête naar de productiemethoden in de landbouw, *PB. L.*, 321/14, 1 december 2008.

LIJSTEN

LIJST MET TABELLEN

Tabel 1 Tuinbouwtypologie volgens het L.E.I.....	6
Tabel 2 Bedrijfstypes volgens de EG-tuinbouwtypologie	8
Tabel 3 Indeling van bedrijven in dimensieklassen volgens het LEI.....	14
Tabel 4 Indeling van bedrijven in dimensieklassen volgens het CLE	14
Tabel 5 Indeling van bedrijven volgens dimensieklassen Europese Commissie in EGE	15
Tabel 6 Lijst met basisoppervlakten in het boekhoudpakket van het LMN.....	17
Tabel 7 Overzicht van wat er onder de nieuwe FSS-code valt voor het boekjaar 2005	24
Tabel 8 Classificatie van de tuinbouwbedrijven volgens hun productierichting in de nieuwe EU-typologie	31
Tabel 9 Europese klassen van economische bedrijfsomvang	33
Tabel 10 Gemiddelde totale oppervlakte en SO-waarde in het Vlaamse Gewest van teelten in open grond in de landbouwtellingen van 2003-2007	35
Tabel 11 Gemiddelde totale oppervlakte en SO-waarde in het Vlaamse Gewest van teelten onder glas in de landbouwtellingen van 2003-2007.....	37
Tabel 12 Aantal bedrijven per bedrijfstype bij optie 1 (alle witloofwortelen zijn extensief geteelde akkerbouwgewassen)	47
Tabel 13 Aantal bedrijven per bedrijfstype volgens optie 2 (alle witloofwortelen zijn intensief geteelde groenten in open grond)	49
Tabel 14 Aantal bedrijven per bedrijfstype bij optie 3 (zowel intensieve als extensieve witloofwortelen).....	51
Tabel 15 Overzicht van de nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie.....	55
Tabel 16 Verdeling van het aantal bedrijven volgens de oude (BSS) en de nieuwe EU-tuinbouwtypologie (SO).....	60
Tabel 17 Verdeling van het aantal bedrijven volgens de oude en de nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie.....	62
Tabel 18 Productierichtingen oude Europese tuinbouwtypologie op basis van BSS	67
Tabel 19 Productierichtingen oude Vlaamse tuinbouwtypologie op basis van BSS	68
Tabel 20 Overzicht van de NIS-code met bijhorende beschrijving en SO-coëfficiënt '2004' alsook de overeenkomstige FSS-code voor de tuinbouwtypologie	69
Tabel 21 Productierichtingen nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie op basis van SO.....	74

LIJST MET FIGUREN

Figuur 1 Overzicht van teeltgroepering (bron: Project analyse CLE – CERES bedrijfstypologie 22 juni 2005)	18
Figuur 2 Bepaling van het bedrijfstype aan de hand van de totale BSS (bron: Project analyse CLE – CERES bedrijfstypologie 22 juni 2005)	20

LIJST MET AFKORTINGEN

'2004'	= gecentreerd op het jaar 2004 (2003, 2004 en 2005)
AMS	= Afdeling Monitoring en Studie
ADSEI	= Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie
BSS	= bruto standaardsaldo (meervoud = bruto standaardsaldi)
BTW	= Belasting op de toegevoegde waarde
CLE	= Centrum voor Landbouweconomie
EC	= Europese Commissie
EEG	= Europese Economische Gemeenschap
EG	= Europese Gemeenschap
EGE	= Europese grootte-eenheden
EU	= Europese unie
FADN	= <i>Farm Accountancy Data Network</i> (<i>Engelstalige versie van LMN voor Europa</i>)
FOD	= Federale Overheidsdienst
FSS	= <i>Farm Structure Survey</i> = 15-mei landbouwtelling
LEI	= Landbouw Economisch Instituut
LMN	= het Landbouwmonitoringsnetwerk van de Afdeling Monitoring en Studie van het departement Landbouw en Visserij
NIS	= (voormalige) Nationaal Instituut voor Statistiek
PR	= Productierichting
SGE	= standaardgrootte-eenheid
SO	= <i>standard output</i> = standaard output = standaardopbrengst
VGE	= Vlaamse grootte-eenheden
WGE	= Waalse grootte-eenheden

BIJLAGEN

I. Productierichtingen oude Europese tuinbouwtypologie (1985) op basis van BSS

Tabel 18 Productierichtingen oude Europese tuinbouwtypologie op basis van BSS

Oude EU BSS typologiecode	Naam
1000	Gespecialiseerde akkerbouwbedrijven
1310	Bedrijven gespecialiseerd in de teelt van granen (andere dan rijst), oliehoudende zaden en eiwithoudende gewassen
1320	Gespecialiseerde rijstbedrijven
1330	Bedrijven met gecombineerde teelt van granen, oliehoudende zaden, eiwithoudende gewassen en rijst
1410	Gespecialiseerde hakvruchtbedrijven
1420	Bedrijven met gecombineerde graan- en hakvruchtenteelt
1430	Gespecialiseerde akkerbouwgroentebedrijven
1441	Gespecialiseerde tabakbedrijven
1442	Gespecialiseerde katoenbedrijven
1443	Bedrijven met diverse combinaties van akkerbouwgewassen
2000	Gespecialiseerde tuinbouwbedrijven
2011	Gespecialiseerde bedrijven tuinbouwgroenten in open grond
2012	Gespecialiseerde bedrijven tuinbouwgroenten onder glas
2013	Gespecialiseerde bedrijven tuinbouwgroenten in open grond en onder glas gecombineerd
2021	Gespecialiseerde bedrijven bloemen- en sierplanten in open grond
2022	Gespecialiseerde bedrijven bloemen- en sierplanten onder glas
2023	Gespecialiseerde bedrijven bloemen- en sierplanten in open grond en onder glas gecombineerd
2031	Tuinbouwbedrijven met diverse teelten in open grond
2032	Tuinbouwbedrijven met diverse teelten onder glas
2033	Gespecialiseerde champignonbedrijven
2034	Bedrijven met diverse combinaties van tuinbouwteelten
3000	Gespecialiseerde bedrijven blijvende teelten
3110	Gespecialiseerde wijnbouwbedrijven - kwaliteitswijn
3120	Gespecialiseerde wijnbouwbedrijven - andere dan kwaliteitswijn
3130	Wijnbouwbedrijven - kwaliteitswijn en andere wijn gecombineerd
3141	Gespecialiseerde bedrijven tafeldruiven
3142	Gespecialiseerde bedrijven rozijnen
3143	Bedrijven met gemengde druiventeelt
3211	Gespecialiseerde versfruitbedrijven (andere dan citrusfruit)
3212	Gespecialiseerde notenteeltbedrijven
3213	Bedrijven met combinatie vers fruit (andere dan citrusfruit) en noten
3220	Gespecialiseerde citrusbedrijven
3230	Bedrijven met gecombineerde fruit- en citrusteelt
3300	Gespecialiseerde olijventeeltbedrijven

3400	Bedrijven met diverse combinaties van blijvende teelten
6000	Bedrijven met combinaties van gewassen
6010	Bedrijven met combinaties van tuinbouw met blijvende teelten
6020	Akker- en tuinbouwbedrijven
6030	Akker- en wijnbouwbedrijven
6040	Bedrijven met akkerbouw en blijvende teelten
6050	Bedrijven met combinaties van gewassen (accent op akkerbouw)
6061	Bedrijven met combinaties van gewassen - accent op tuinbouw
6062	Bedrijven met combinaties van gewassen - accent op blijvende teelten

II. Productierichtingen Vlaamse tuinbouwtypologie op basis van BSS

Tabel 19 Productierichtingen oude Vlaamse tuinbouwtypologie op basis van BSS

Oude Vlaamse BSS typologiecode	Naam
1000	Champignonbedrijven
2000	Groentebedrijven
2100	Aardbeibedrijven
2200	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven
2300	Overige glasgroentebedrijven
2400	Overwegend groenten in open grond
3000	Bloemenbedrijven
3100	Kasplantenbedrijven
3200	Azaleabedrijven
3300	Begoniabedrijven
3400	Snijbloemenbedrijven
3500	Overige bloemenbedrijven
4000	Bedrijven met blijvende teelten
4100	Fruitbedrijven
4200	Boomkwekerijen
4300	Bedrijven met overige blijvende teelten
5000	Overige tuinbouwbedrijven

III. Samenvattende tabel met codegegevens voor de nieuwe typologie op basis van SO

Tabel 20 Overzicht van de NIS-code met bijhorende beschrijving en SO-coëfficiënt '2004' alsook de overeenkomstige FSS-code voor de tuinbouwtypologie

NIS-code	Beschrijving	FSS-code	SO- coëff. '2004'/ha (EUR)
C160000	Tuinbouwzaden en tuinbouwplanten in open grond		
C160100	Zaden en plantgoed van groenten	2.01.07.01.02.27	24284
C160200	Zaden voor de sierteelt	2.01.08.01.06	67605
C170000	Groenten in open grond (niet-doorlevende fruitteelt inbegrepen)		
C171000	Groenten		
C171010	<i>Erwten</i>		
C171011	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171012	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.01	16006
C171020	<i>Andere groene bonen</i>		
C171021	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171022	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.02	14155
C171030	<i>Wortelen</i>		
C171031	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171032	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.03	20520
C171040	<i>Uien</i>		
C171041	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171042	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.04	14155
C171050	<i>Sjalotten</i>	2.01.07.01.02.05	14155
C171060	<i>Knolselder</i>		
C171061	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171062	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.09.03	9903
C171070	<i>Koolrabi</i>	2.01.07.01.02.06	14155
C171080	<i>Rapen</i>	2.01.07.01.02.07	14155
C171090	<i>Schorseneren</i>		
C171091	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171092	Voor vers verbruik		
C171100	<i>Radijzen</i>		
C171110	<i>Witloofwortelen</i>		
C171111	Voor forcerie op het bedrijf	2.01.07.01.02.08	3404
C171112	Voor de verkoop	2.01.07.01.01	3404
C171120	<i>Witte selder</i>		
C171121	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171122	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.09.01	17664
C171130	<i>Groene selder</i>	2.01.07.01.02.09.02	23722
C171140	<i>Spinazie</i>		
C171141	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171142	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.10	14703

C171150	<i>Kervel</i>		
C171151	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171152	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.11	14155
C171160	<i>Kropsla</i>	2.01.07.01.02.12	42116
C171170	<i>Alternatieve slasoorten</i>	2.01.07.01.02.13	19087
C171180	<i>Andijvie</i>		
C171181	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171182	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.14	19112
C171190	<i>Veldsla</i>		
C171200	<i>Rabarber</i>	2.01.07.01.02.15	14155
C171210	<i>Venkel</i>	2.01.07.01.02.16	14155
C171220	<i>Peterselie</i>	2.01.07.01.02.17	14155
C171230	<i>Andere keukenkruiden</i>	2.01.07.01.02.18	14155
C171240	<i>Asperges</i>	2.01.07.01.02.19	21232
C171250	<i>Prei</i>		
C171251	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171252	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.20	16610
C171260	<i>Spruitkolen</i>		
C171261	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171262	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.21.01	10754
C171270	<i>Bloemkolen</i>		
C171271	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171272	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.21.02	12712
C171280	<i>Broccoli</i>		
C171281	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171282	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.21.03	9579
C171290	<i>Rode kolen</i>		
C171291	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171292	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.21.04	7016
C171300	<i>Witte kolen</i>		
C171301	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171302	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.21.05	7016
C171310	<i>Savooikolen</i>		
C171311	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171312	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.21.06	7431
C171320	<i>Courgettes</i>	2.01.07.01.02.22	14155
C171330	<i>Pompoenen</i>	2.01.07.01.02.23	14155
C171340	<i>Augurken</i>		
C171350	<i>Tomaten</i>		
C171990	<i>Andere groenten</i>		
C171991	Voor de industriële verwerking	2.01.07.01.01	4013
C171992	Voor vers verbruik	2.01.07.01.02.24	15336
C172000	Niet-doorlevende fruitteelt		
C172100	<i>Aardbeien</i>		
C172110	Aardbeiteelt	2.01.07.01.02.26	65767
C172111	Gewone teelten (oogst in juni)		
C172112	Verlate teelten (oogst tussen		

	juli en nov.)		
C172120	Aardbeiplanten	2.01.07.01.02.25	27557
C180000	Sierteelt in open grond		
C180100	Azalea	2.01.08.01.01	129596
C180200	Snijbloemen	2.01.08.01.03	50288
C180300	Perk- en balkonplanten	2.01.08.01.04	119952
C180400	Bloembollen en -knollen		
C180410	<i>Begonia</i>	2.01.08.01.02.01	33164
C180420	<i>Tulpen</i>		
C180430	<i>Andere bollen en knollen</i>	2.01.08.01.02.99	33164
C180500	Potplanten		
C180510	<i>Potchrysanthen</i>	2.01.08.01.05.01	44084
C180520	<i>Overige potplanten</i>	2.01.08.01.05.99	113639
C189900	Andere sierplanten voor bloem en/of blad		
C200000	Teelt vaste planten		
C210000	Boomkwekerijen in open grond		
C210100	Sierplanten		
C210110	<i>Rozelaars</i>	2.04.05.01.01	52258
C210120	<i>Sierboomkwekerijen</i>	2.04.05.01.01	52258
C210121	In volle grond		
C210122	In potten		
C210123	Geforceerde sierheesters		
C210130	<i>Vaste planten</i>	2.01.08.01.07	67605
C210200	Bosplanten	2.04.05.01.02	52258
C210210	<i>Populieren</i>		
C210220	<i>Harsachtige planten</i>		
C210230	<i>Loofboomplanten</i>		
C210240	<i>Andere</i>		
C210300	Fruitplanten	2.04.05.01.03	52258
C220000	Boomgaarden		
C220100	Appelaars	2.04.01.01.01.01	20219
C220101	<i>Golden</i>		
C220102	<i>Boskoop</i>		
C220103	<i>Cox's</i>		
C220104	<i>Jonagold</i>		
C220105	<i>Jonagored</i>		
C220106	<i>Gloster</i>		
C220107	<i>Elstar</i>		
C220108	<i>Mutsu</i>		
C220199	<i>Andere</i>		
C220200	Perelaars	2.04.01.01.01.01	20219
C220201	<i>Conférences</i>		
C220202	<i>Doyenné</i>		
C220203	<i>Durondeau</i>		
C220204	<i>Légipont</i>		
C220299	<i>Andere</i>		
C220300	Kerselaars	2.04.01.01.01.02	20219

C220310	<i>Hoogstammige</i>		
C220311	Zoete kersen		
C220312	Zure kersen		
C220320	<i>Laagstammige</i>		
C220321	Zoete kersen		
C220322	Zure kersen		
C220400	Pruimelaars	2.04.01.01.01.02	20219
C220410	<i>Hoogstammige</i>		
C220420	<i>Laagstammige</i>		
C220500	Perziken	2.04.01.01.01.02	20219
C229900	Andere	2.04.01.01.01.99	20219
C230000	Kleinfruit in open grond	2.04.01.01.01.03	34461
C230100	Wijnstokken		
C230200	Frambozen		
C230300	Rode bessen		
C230400	Stekelbessen		
C230500	Zwarte bessen		
C230600	Braambessen		
C230700	Blauwe bessen		
C239900	Andere bessen		
C240000	Andere blijvende teelten	2.04.06	14440
C400000	Teelten in serres		
C410000	Tuinbouwplanten en -zaden in serres		
C411000	Plantgoed van groenten en groentezaden	2.01.07.02.18	243113
C411100	<i>Groentezaden</i>		
C411200	<i>Plantgoed van groenten</i>		
C412000	Jongplanten en zaden voor de sierteelt	2.01.08.02.06	288659
C412100	<i>Zaden voor de sierteelt</i>		
C412200	<i>Jongplanten voor de sierteelt</i>		
C420000	Verse groenten in serres		
C420100	Tomaten		
C420110	<i>Substraatteelt</i>	2.01.07.02.01	335784
C420111	Onder warm glas		
C420112	Onder koud glas		
C420120	<i>Teelten in de grond</i>	2.01.07.02.04	233439
C420121	Onder warm glas		
C420122	Onder koud glas		
C420200	Paprika	2.01.07.02.03	263209
C420300	Komkommer	2.01.07.02.05	263209
C420400	Courgettes	2.01.07.02.06	263209
C420500	Aubergines	2.01.07.02.07	263209
C420600	Kropsla	2.01.07.02.08.01	193532
C420700	IJsbergsla	2.01.07.02.08.02	263209
C420800	Veldsla	2.01.07.02.08.03	152089
C420900	Alternatieve slasoorten	2.01.07.02.08.04	154581
C421000	Andijvie	2.01.07.02.09	263209
C421100	Witte selder	2.01.07.02.10.01	263209

C421200	Groene selder	2.01.07.02.10.02	165171
C421300	Venkel	2.01.07.02.11	263209
C421400	Peterselie	2.01.07.02.12	263209
C421500	Andere keukenkruiden	2.01.07.02.13	263209
C421600	Bloemkolen	2.01.07.02.14	263209
C421700	Bonen	2.01.07.02.15	263209
C421800	Radijzen	2.01.07.02.16	263209
C421900	Augurken		
C429900	Andere groenten	2.01.07.02.17	263209
C430000	Sierteelt in serres		
C430100	Azalea	2.01.08.02.01	106061
C430200	Potplanten	2.01.08.02.05	427846
C430210	<i>Potchrysanthen</i>		
C430220	<i>Kamerplanten</i>		
C430221	Groene kamerplanten		
C430222	Bloeiende kamerplanten		
C430300	Snijbloemen	2.01.08.02.03	309125
C430310	<i>Rozen</i>		
C430320	<i>Anjers</i>		
C430330	<i>Chrysanthen</i>		
C430340	<i>Andere</i>		
C430400	Bollen en knollen	2.01.08.02.02	288659
C430410	<i>Begonia's voor de knol</i>		
C430420	<i>Andere bloembollen en -knollen</i>		
C430500	Perk- en balkonplanten	2.01.08.02.04	289187
C439900	Andere sierplanten	2.01.08.02.99	288659
C440000	Boomkwekerijen in serres	2.04.05.02	52258
C440100	Sierboomkwekerijen		
C449900	Andere boomkwekerijen		
C450000	Fruitteelt in serres		
C450100	Druiven	2.04.07	107481
C450200	Bessen	2.04.07	107481
C450300	Perziken	2.04.07	107481
C450400	Meloen		
C450500	Aardbeien	2.01.07.02.02	199732
C459900	Andere fruitsoorten	2.04.07	107481
C460000	Andere niet genoemde teelten in serres	2.04.07	107481
O030000	Champignons	2.06.01	2409800
O040000	Witloofforcerie		
O041000	Witloofforcerie open grond		2281500
O042000	Witloofforcerie hydrocultuur		5577100

IV. Productierichtingen nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie op basis van SO

Tabel 21 Productierichtingen nieuwe Vlaamse tuinbouwtypologie op basis van SO

Nieuwe Vlaamse SO typologiecode	Naam
21100	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven
21110	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven tomaten onder glas
21120	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven sla onder glas
21130	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven aardbeien onder glas
21140	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven paprika onder glas
21150	Gespecialiseerde glasgroentebedrijven komkommer onder glas
21160	Gespecialiseerde bedrijven witloofforcerie
21190	Overige gespecialiseerde glasgroentebedrijven
21200	Gespecialiseerde bedrijven met bloemen en sierplanten onder glas
21210	Gespecialiseerde bedrijven azalea's onder glas
21220	Gespecialiseerde bedrijven snijbloemen onder glas
21230	Gespecialiseerde bedrijven perk- en balkonplanten onder glas
21240	Gespecialiseerde bedrijven potplanten onder glas
21290	Overige gespecialiseerde bedrijven met bloemen en sierplanten onder glas
21300	Gespecialiseerde bedrijven gemengde tuinbouw onder glas
21300	Gespecialiseerde bedrijven gemengde tuinbouw onder glas
22100	Gespecialiseerde opengrondsgroentebedrijven
22110	Gespecialiseerde bedrijven tuinbouwgroenten witloofwortelen open grond
22120	Gespecialiseerde bedrijven tuinbouwgroenten prei open grond
22130	Gespecialiseerde bedrijven tuinbouwgroenten kolen open grond
22140	Gespecialiseerde bedrijven aardbeien open grond
22190	Overige gespecialiseerde opengrondsgroentebedrijven
22200	Gespecialiseerde bedrijven bloemen en sierplanten in open grond
22210	Gespecialiseerde bedrijven azalea's open grond
22220	Gespecialiseerde bedrijven potplanten open grond
22290	Overige gespecialiseerde bedrijven bloemen en sierplanten in open grond
22300	Gespecialiseerde bedrijven gemengde tuinbouw open grond
22300	Gespecialiseerde bedrijven gemengde tuinbouw open grond
23100	Gespecialiseerde champignonbedrijven
23100	Gespecialiseerde champignonbedrijven
23200	Gespecialiseerde boomkwekerijen
23210	Gespecialiseerde boomkwekerijen open grond
23211	Gespecialiseerde boomkwekerijen sierplanten open grond
23219	Gespecialiseerde boomkwekerijen overige open grond
23220	Gespecialiseerde boomkwekerijen onder glas
23290	Overige gespecialiseerde boomkwekerijen
23300	Bedrijven met diverse tuinbouwteelten
23310	Gespecialiseerde bedrijven aardbeien open grond en onder glas
23320	Gespecialiseerde bedrijven witloofwortelen + forcerie open grond en bedekt
23330	Gespecialiseerde bedrijven overige groenten open grond en onder glas

23340	Gespecialiseerde bedrijven azalea's open grond en onder glas
23350	Gespecialiseerde bedrijven snijbloemen open grond en onder glas
23360	Gespecialiseerde bedrijven perk- en balkonplanten open grond en onder glas
23370	Gespecialiseerde bedrijven potplanten open grond en onder glas
23380	Gespecialiseerde bedrijven overige bloemen en sierteelt open grond en onder glas
23390	Overige bedrijven met diverse tuinbouwteelten
36100	Gespecialiseerde fruitteeltbedrijven (andere dan citrusfruit, tropisch fruit en noten)
36110	Gespecialiseerde fruitteeltbedrijven pitvruchten
36111	Gespecialiseerde fruitteeltbedrijven appels
36112	Gespecialiseerde fruitteeltbedrijven peren
36113	Gespecialiseerde fruitteeltbedrijven combinatie appels en peren
36120	Gespecialiseerde fruitteeltbedrijven kleinfruit en bessen
36190	Overige gespecialiseerde fruitteeltbedrijven
38000	Bedrijven met diverse combinaties van blijvende teelten
61100	Bedrijven met combinaties van tuinbouw en blijvende teelten
61200	Bedrijven met combinaties van akker- en tuinbouw
61400	Bedrijven met combinaties van akkerbouw en blijvende teelten
61500	Bedrijven met combinaties van gewassen (accent op akkerbouw)
61600	Andere bedrijven met combinaties van gewassen